

Maandschrift voor Bijenteelt

57e JAARGANG
No. 6

JUNI
1955

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

Alles voor de honingoogst

Drieraams standaardslinger voor 3 broed- of 6 honingramen, korf uit één stuk metaal, wormwielaandrijving, terugdrukrem	f 110,—
Vierraams standaardslinger, zelfde kwaliteit	„ 140,—
Tweeraams tafelslinger, zelfde kwaliteit	„ 70,—
Ontzegelbak	„ 14,—
Bijenuitlaat	„ 0,95
Idem gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,20
Ontzegelmes	„ 4,—
Ontzegelvork	„ 2,40
Honingzeven fijne en grove zeef, doorsnee 16 cm met hengel om aan de slinger te hangen	„ 4,60
Idem met beugel die op de emmer rust	„ 4,60
Idem doorsnee 22 cm	„ 5,25
Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	„ 0,75
Idem 150 cm breed, per meter	„ 1,50
Honingbokalen, inhoud 450 gram, met ons Verenigingsmerk in het glas, met deksel	„ 0,26
Pondsflacons met deksel, karton- en perkament-inlage	„ 0,17

Wij zenden U gaarne onze geïllustreerde prijscurant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Tel. 2863

Giro 1171

WENKEN voor Koolzaadimkers

per radio gegeven door het Ministerie van Landbouw op 9 Mei over Hilversum II. De tekst van deze wenken is van Dr Ir A. Minderhoud, Rijksbijenteeltconsulent te Wageningen.

We laten nu nog enkele waarschuwingen horen voor de imkers, die hun bijen al bij het koolzaad hebben geplaatst of die daar hun volken nog naar toe willen brengen. Deze laatsten, de imkers dus die hun bijen nog thuis hebben, raden wij aan niet al te veel haast te hebben om met hun volken op reis te gaan. Het is helemaal niet erg die eerste bloemen te missen, want dikwijls wordt het koolzaad vóór of in het begin van de bloei bespoten of bestoven met vergif om de glanskevers te bestrijden. En dit gevaar kunt U beter vermijden.

Het is niet gewenst de bijenkasten in het koolzaad te zetten of vlak langs de rand van het veld. Dan komen tenminste de vliegaten niet in aanraking met het vergif dat gebruikt wordt om, als het nodig is, de koolzaad-glanskever te verdelgen.

Maar nog veel gevaarlijker voor onze bijen is de bestrijding van de koolzaadsnuitkevers, want dit is soms nodig als het koolzaad al in volle bloei staat. Die snuitkevers zijn moeilijk uit te roeien en het zware vergif dat men daarvoor gebruikt, is ook voor de bijen levensgevaarlijk. Daarom moet men tevoren maatregelen nemen om de bijen onder de behandeling van het koolzaad met vergif tegen de snuitkevers, binnen te houden. Daartoe behoort men de avond te voren of vroeg in de ochtend, de vliegaten te sluiten.

Dat kunt U alleen doen als U weet wanneer er gespoten of gestoven zal worden en dit kan de eigenaar van het koolzaad U het beste vertellen. Maar dan moet U hem vooraf vragen of hij U waarschuwen wil als er voor Uw bijen gevaar dreigt. Zoek dus tevoren contact met de koolzaadverbouwers, want deze weten dikwijls helemaal niet dat er bijenvolken in de buurt van hun koolzaad staan en nog minder, van wie die bijen zijn.

Als de imker dan op de een of andere wijze te weten komt dat er gevaar dreigt, moet hij zo snel mogelijk zijn maatregelen nemen of laten nemen. Als echter een ander zich daarmee belast, laat het dan in elk geval een imker zijn, want van mensen die van bijen geen verstand hebben, kan men rare dingen verwachten. Bijenvolken die opgesloten worden moeten veel verse lucht hebben. Neem dus de gewone verpakking weg en leg een reisraam op de ramen. Het dak van de kast moet op zijn plaats blijven, maar de gaten aan voor- en achterkant moeten open zijn, zodat er lucht kan toetreden.

Zorgt er ook voor dat de gesloten kasten niet te warm worden. En dit worden ze als de zon er lang op schijnt. Het beste is om de boven- en voorkant van de kasten te bedekken met zakken. Maar als U dat materiaal niet heeft, kunt U al heel wat bereiken door de daken van de kasten te bedekken met gras of desnoods met losse grond.

Zodra de spuitvloeistof opgedroogd of de stofwolk weggedreven is, heeft het weinig zin de bijen nog langer vast te houden. Bij zeer warm weer is het zeker niet gewenst de volken een hele dag opgesloten te houden, maar moet men ze na de middag, als het maar enigszins kan, laten uitvliegen.

Als de spuitvloeistof olie bevat is het gevaar voor de bijen buitengewoon groot.

In de Noordoostpolder moet men dit jaar erg oppassen, want een groot gedeelte van het koolzaad zal daar, als dit nodig is, behandeld worden met dieldrin en de rest met H.C.H. Zoek daarom vooraf contact met de imkers die door de Directie aangewezen zijn om de bijenhouders die bijen in de polder willen brengen, in te lichten.

Dat zijn: W. Flier, Oosterholtscheweg 5a, IJselmuiden, of: E. Wietsma, Lemsterweg 95, Oldelamer. Die mensen zullen U graag helpen.

DOE ALLEMAAL UW HONING

IN DEZE BOKAAL

Nieuws in het kort

In het **Haarlems Dagblad** is een interessante serie artikelen verschenen over het bijenleven. Daardoor is op voortreffelijke wijze interesse gewekt voor de bijenteelt en als klap op de vuurpijl liet de afdeling Haarlem aan alle belangstellenden door middel van een filmavond iets van het bijenleven zien. Een prachtige propaganda, waarvoor Haarlem zeker hulde toekomt.

De **N.C.R.V.** zendt op 27 Juni en 4 Juli in de schoolradio een paar hoorspelen over het bijenleven uit. Ze zijn geschreven door de heer T. Rozenhuis te Den Haag.

De **Aalster methode** wordt in Engeland toegepast. In het blad „The Forager” van onze vriend Mr. C. B. Dennis is een overzicht van de methode verschenen en voor de imkers uit Harrow geeft de heer Dennis een demonstratie. Veiligheidshalve verenigde hij het hulpvolk met het hoofdvolk door middel van de krantenmethode. Daar er in Engeland geen kranten verschenen vanwege de staking gebruikte hij daarvoor Elsevier's weekblad! Op 25 April zat er al wat honing in de bovenbak.

Er zijn reeds enige lezingen over de methode gegeven en er staan er nog meer op het programma.

Het houden van een **praatwedstrijd** was een idee van de afdeling Hilversum. Elke deelnemer kreeg gelegenheid om vijf minuten te praten over bijen en imkeren. Het bestuur stelde een paar prijsjes beschikbaar. De aanwezige leden beslisten aan wie de prijzen ten deel zouden vallen. Een idee voor het winterprogramma van uw afdeling?

Het **Hoofdbestuur** had het Ministerie van Landbouw verzocht voor de radio vooral aandacht te schenken aan het bespuitingsprobleem. Inmiddels had het Ministerie zelf al het initiatief genomen voor een radiocauserie over dat onderwerp door Dr Ir A. Minderhoud. Deze causerie is uitgezonden op 9 Mei in de radio-landbouwrubriek van de afdeling voorlichting van het Ministerie.

Het belangrijkste nieuws

SNGEVOLGE het besluit van de algemene vergadering zal in Juli en Augustus slechts één Groentje verschijnen. Schenkt u daarom vooral aandacht aan de mededelingen in het Juli/Augustusnummer betreffende de Imkersdag te Nijmegen? Het zullen de laatste zijn die u vóór 27 Augustus kunt lezen!

De algemene vergadering besloot met grote meerderheid van stemmen het quorum voor 1956 vast te stellen op f 4,50 per lid, f 1,50 per gezinslid en f 2,25 per jeugdlid. Het voorstel om het Groentje los te maken van het lidmaatschap der vereniging is daarmee van de baan.

Op de algemene vergadering deelde de voorzitter mede, dat ons ledental weer boven de 10.000 is gestegen. Door deze onverwacht snelle toename van het ledental zijn de nummers Februari, Maart en Mei van het Maandschrift van dit jaar geheel uitverkocht. Leden die het Groentje toch niet bewaren zullen ons zeer verplichten als ze ons deze nummers willen toezenden. We kunnen er hen, die er belang in stellen, mee helpen. Dank u!

De afgevaardigden naar de algemene vergadering zullen in de toekomst geen vergoeding voor verblijfskosten meer ontvangen. De vergoeding van reiskosten blijft gehandhaafd.

Dr Minderhoud deelde ter algemene vergadering mede dat voor het cursusjaar 1955/1956 hoogstwaarschijnlijk de subsidieregeling voor beginnende imkers van kracht zal blijven. De geslaagden van deze cursussen zullen dan dus in aanmerking kunnen worden gebracht voor twee gratis bijenkasten. Maar deze cursussen moeten beslist vóór 1 September bij het Bijenhuis worden aangevraagd.

Afdelingsbesturen die zo'n cursus wensen te organiseren, kunnen nadere inlichtingen krijgen bij het Bijenhuis te Wageningen. Men kan ook zo'n cursus organiseren in samenwerking met naburige afdelingen, om het vereiste aantal van 12 cursisten bij elkaar te krijgen. Laat deze — misschien laatste — kans niet voorbijgaan!

De Nationale Honingtentoonstelling wordt tegelijk met de Imkersdag te Nijmegen gehouden op 27 Augustus. U zendt toch uw beste honing in honingbokalen, was en honinggebak in? Het volledige reglement staat in dit nummer. De beste raathoning wordt aan H. M. de Koningin aangeboden. In Emmen won meer dan de helft van de inzenders een prijs, u kunt het dus ook!

13 Juni tot 15 Juli: Bevruchtigingsstation Schiermonnikoog opengesteld.

26 Juli: Bijenmarkt Veenendaal.

27 Augustus: Imkersdag en Nationale Honingtentoonstelling te Nijmegen.

Vóór 1 September: Cursussen en lezingen aanvragen bij het Bijenhuis.

Het Koninginneteeltstation op Schiermonnikoog is geopend van 13 Juni tot 15 Juli. Het reglement staat op blz. 76 van het Aprilnummer.

Het nieuws uit de NOP vindt u in dit nummer.

G.

Een hoekje van de Grote Markt met Kerkboog en Waaggebouw.

Welkom op de Imkersdag

Wie het programma even naneust, die zal — als hij Nijmegenaar is — stellig zeggen: „Ze hebben wel de mooiste plekjes uitgezocht”. En als die „neuzer” toevallig niet tot de burgerij van Keizer Karels veste behoort, dan zal hij achteraf wel tot de ontdekking komen, dat hij warempel in den vreemde niet te zoeken heeft wat zijn eigen land hem biedt. En nu moogt U gerust zeggen of denken dat die rasechte Nijmegenaar een chauvinist is, U zult vast en zeker na de Imkersdag erkennen dat die chauvinist allerm minst opgepijpt heeft.

Er is nu reeds gelegenheid om U als deelnemer op te geven voor dit Imkersfestijn.

Stort f 4,90 op gironummer 231929 ten name van

J. BRAAKENBURG

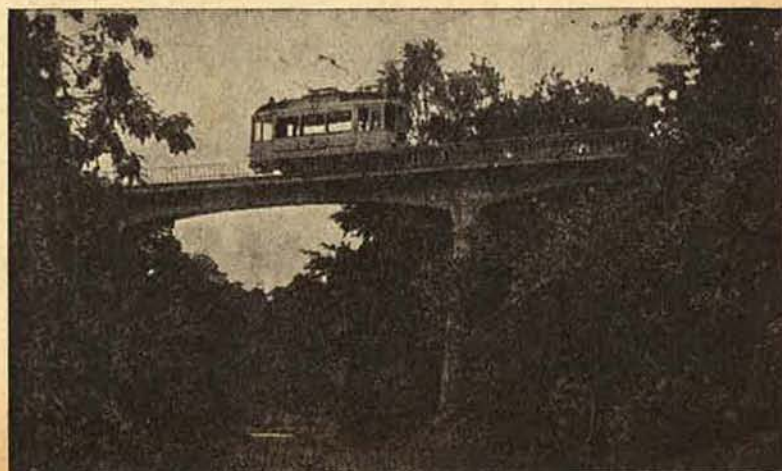
Verl. Groenestraat 35 te Nijmegen, Tel. 22003

In het Openlucht-theater worden de Imkers welkom geheten door de heer W. van der Horst, afdelingsvoorzitter en wie al eens een Imkersdag heeft meegemaakt, behoef ik niet te vertellen wat een genoegen het is te luisteren naar de toespraak van ons aller voorzitter Mr L. R. J. ridder van Rappard. Na deze openingsplechtigheid zal Dr J. Kalff ons bezighouden met „Bijenhouden in de oudheid”.

Gezamenlijk wandelen we naar de Goffert-boerderij waar ons de Gelderse koffietafel wacht. Hier wordt tevens de uitslag bekend gemaakt van de nationale honing- en bakwedstrijd.

Als de tafel alle eer is aangedaan, gaan de deelnemers naar de tentoonstellingszaal waar de inzendingen staan uitgesteld. Hier zien wij o.a. het

kaarsen- en kunstraatmaken en een oude imker vlecht korven. Heeft men dit alles goed in zich opgenomen, dan toeteren intussen de luxe autobussen, die de deelnemers in zich opnemen om hen een der schoonste hoogtepunten van de dag te doen beleven. Vanaf de Goffertboerderij wordt via de Sint Annastraat en het Keizer Karelplein naar het Kronenburgerpark gereden, een tweede stadspark, dat internationale faam bezit. Als de bezoekers al de schoonheid van dit park, waarin zich o.a. de kruittoren bevindt, in zich hebben opgenomen, rijden wij tot aan de voet van de eeuwenoude, sinds de bevrijding prachtig herbouwde Sint Stevenstoren, bewonderen en-passant de Markt met het historische Waaggebouw en de Kerkbogen en rijden dan langs het fraaie (eveneens na de oorlog herbouwde) stadhuis naar Valkhof, een van de oudste plekjes, die Nijmegen kent, waarop o.a. de Karolingische kapel en restanten van het paleis van Karel de Grote te bezichtigen zijn. In het voorbijgaan hebben we de Belvédère gezien, een van de andere bezienswaardigheden uit het historisch openlucht-museum, dat hoog langs de oevers van de Waal ligt. Wie goed kijkt kan zich op die plaats ook een beeld vormen van het zogenaamde groene balkon, dat in aanbouw is en dat straks een prachtige wandelweg zal zijn, hoog boven de rivier met een uniek uitzicht over de gehele Betuwe. Via het Keizer Lodewijkplein, dat aan de afrit van de Waalbrug ligt, wordt gereden naar het prachtige recreatiegebied van Beek en Berg en Dal. Daar hoeven we eigenlijk geen woord over te zeggen; sla er elke willekeurige reisgids maar op na, dan kunt U in niet-overdreven taal lezen wat daar allemaal aan fraais te genieten valt. De tocht gaat langs Mooi Nederland en onder het befaamde bergspoor door langs het Canadese kerkhof. Vandaar begint de afdaling naar Groesbeek, over „De lappendeken” zien we voor ons het Rijkswald, waarna U over de Mokerhei gevoerd wordt. Daar pas zult U ontdekken dat die verwensing „Loop naar de Mokerhei”, allerm minst een strafexpeditie inhoudt. Door de Maasvallei, enig in ons land, wordt dan via de Mooksebaan, de oude Napoleonsweg, terug gereden naar het Gofferttheater, waar thee geserveerd wordt om dorstige kelen een beetje tegemoet te komen en waar ons een genoeglijk uurtje wacht.

Het befaamde bergspoor te Mooi-Nederland.

DOE MEE AANDE

NATIONALE HONINGTENTOONSTELLING

OP 27 AUGUSTUS A.S.

INZENDING EN TERUGZENDING

Inzendingen moeten vóór 22 Augustus in het bezit zijn van de tentoonstellingscommissie. Het adres is: Goffert Restaurant, Stadspark „de Goffert”, Honingtentoonstelling en Bakwedstrijd, Nijmegen.

De toezending moet franco geschieden.

Wie na afloop van de tentoonstelling zijn inzending wil terug ontvangen dient een vrachtbrief en een etiket met adres voor ongefrankeerde terugzending per spoor bij de inzending te voegen. De honingzendingen, die niet worden teruggevraagd, worden door de Tentoonstellingscommissie verdeeld over de plaatselijke ziekenhuizen en sanatoria.

TENTOONSTELLINGSETIKETJE EN DEELNEMERSNUMMER

Elke inzender dient vóór 1 Augustus bij het secretariaat der Vereniging, Bijenhuis, Wageningen, zijn inzendersnummer aan te vragen. Hij dient verder op te geven in welke klassen hij wenst deel te nemen. Deelnemers dienen tevens op te geven hoeveel flacons enz. zij in elk der klassen denken in te zenden.

Zij ontvangen dan gratis en franco de nodige tentoonstellingsetiketjes. Dit zijn bedrukte smalle strookjes papier, waarop het inzendersnummer en de klasse worden vermeld.

Andere aanduidingen dan het verstrekte etiketje mogen op de inzendingen niet voorkomen, ook geen gewoon honing-etiket, sluit-etiket of iets dergelijks. Alleen in de klassen 12, 13 en 14 (opmaak en verpakking) mag hiervan worden afgeweken, doch ook in die klassen mag de naam van de inzender niet op de inzendingen voorkomen. (Ook op de inzendingen in de klassen 12, 13 en 14 moet het tentoonstellings-etiketje voorkomen!)

Op honingbokalen moet het etiketje zodanig worden aangebracht, dat de onderzijde van het etiketje 3 cm van de bodem van de flacon verwijderd is.

Op raampjes dient het etiketje met punaises in het midden van de bovenkant van de bovenlat te worden bevestigd.

Op secties dient het etiketje midden op de bovenzijde te worden bevestigd.

Aan de onderzijde van elke wasbodem moet het deelnemersnummer door de inzender duidelijk leesbaar worden ingekrast.

In de andere klassen moet het etiketje in een enveloppe worden bijgevoegd.

BOKALEN EN VULLING

Honing in bokalen dient te worden ingezonden in de nieuwe honingbokalen, die bij het Bijenhuis verkrijgbaar zijn.

Inzendingen in andere dan de voorgeschreven bokalen worden niet tot de tentoonstelling toegelaten.

VERDERE BEPALINGEN

Er mag alleen Nederlandse honing en Nederlandse was worden ingezonden.

De jury heeft het recht inzendingen onbeoordeeld te laten of inzendingen te weigeren zonder opgave van redenen.

De jury heeft het recht bepaalde prijzen niet toe te kennen.

De uitspraak van de jury is bindend.

De inzendingen blijven voor rekening en risico van de inzenders.

Inleggeld is niet verschuldigd.

Het aantal in te zenden potten enz. is niet aan beperkingen gebonden.

Elke inzender krijgt een rapport van de jury.

KLASSEN-INDELING

Klasse 1: Bokalen vloeibare honing.

Klasse 2: id. gekristalliseerde honing.

Klasse 3: id. heidehoning.

Klasse 4: secties zomerraathoning.

Klasse 5: secties heideraathoning.

Klasse 6: honingramen zomerraathoning.

Klasse 7: honingramen heideraathoning.

Raathoning mag een strookje kunstraat bevatten dat niet meer dan 1 cm onder de bovenlat uitsteekt.

Klasse 8: Zuivere bijenwas in koeken van ongeveer 1 kg.

Klasse 9: Zuivere bijenwas in koeken van méér dan 5 kg.

Klasse 10: Honingkoeken van minstens één pond, met het volledige recept, waarnaar de koek vervaardigd is. In deze klasse mag niet worden ingezonden door vakmensen, deze klasse is uitsluitend bedoeld voor „thuis gebakken” koek.

Klasse 11: Bakwerk, waarin honing is verwerkt, anders dan honingkoek, met het volledig recept waarnaar het ingezondene is vervaardigd. Ook deze klasse is uitsluitend bedoeld voor „thuisbakkers”.

Klasse 12: Verpakking en opmaak van honing in bokalen. In deze klasse wordt ook de aantrekkelijkheid van de verpakking beoordeeld. De bokalen moeten voorzien zijn van het tentoonstellings-etiketje en ze mogen voorzien zijn van honing-etiket enz. (zonder de naam van de inzender) en ze mogen worden verpakt in cellophaan, voorzien van een lintje enz.

Klasse 13: Verpakking en opmaak van secties. In deze klasse wordt ook de aantrekkelijkheid van de verpakking beoordeeld. De secties moeten zijn voorzien van het tentoonstellings-etiketje en mogen verder zijn verpakt in cellophaan, enz.

Klasse 14: Verpakking en opmaak van losse raathoning. In deze klasse wordt ook de aantrekkelijkheid van de verpakking beoordeeld. Verder als klassen 12 en 13.

PRIJZEN

Inzendingen, waaraan onderstaand puntental wordt toegekend, komen in aanmerking voor de daarachter genoemde prijzen:

100 punten: eerste prijs A

99 punten: eerste prijs B

98 punten: eerste prijs C

97 punten: tweede prijs

96 punten: derde prijs.

Elke prijswinnaar krijgt een oorkonde, waarop de klasse en de prijs zijn vermeld.

Ridder van Rappard-wisselprijs

De inzender, die in minstens 5 klassen heeft medegedongen, waarvan minstens in 4 honingklassen, en die voor zijn inzendingen in totaal het hoogste gemiddelde puntental behaalt, wordt voor een jaar houder van de nieuwe ridder van Rappard wisselprijs. Zijn naam wordt op de prijs gegraveerd.

Wisselprijs Ministerie van Landbouw

Houder van deze prijs voor een jaar wordt de inzender, die in de klassen voor vloeibare en gekristalliseerde honing in bokalen het hoogste gemiddelde aantal punten behaalt.

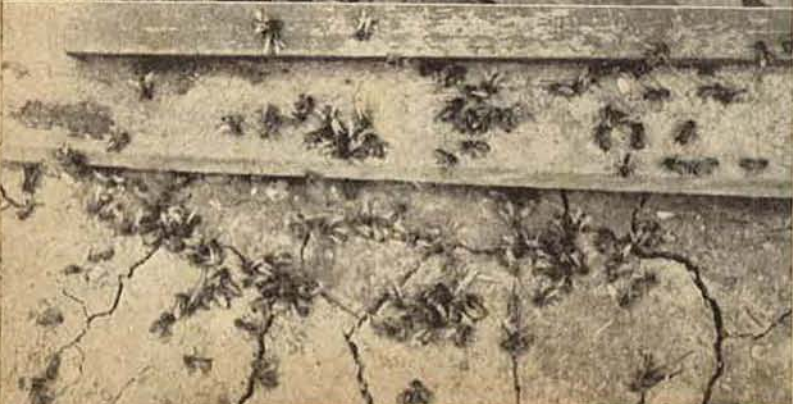
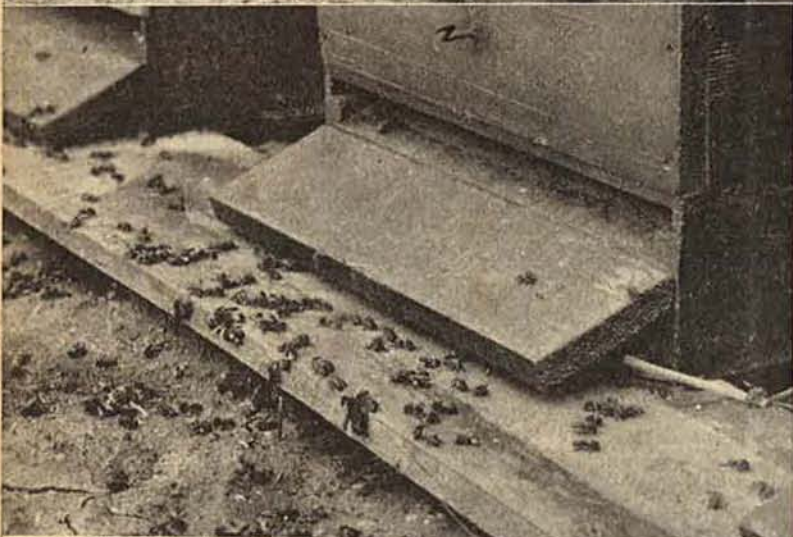
Bronzen plaquette der Vereniging

Deze wordt eigendom van de inzender, die de grootste hoeveelheid honing in bokalen inzendt en daarvoor minstens 96 punten krijgt toegekend en die, wat de hoeveelheid ingezonden honing betreft, volgt op de winnaar van de medaille van het Ministerie van Landbouw.

Medaille onzer Vereniging

Deze wordt eigendom van de inzender, die volgt op de winnaar van de bronzen plaquette der Vereniging.

De uitreiking der prijzen en oorkonden vindt plaats op de Imkersdag te Nijmegen op 27 Augustus 1955.

Kroniek van

Maandag, 23 Mei. Na een langdurige vergadering over de wettelijke regeling van het spuitprobleem bleef er voor de bespuitingscommissie van onze vereniging alleen maar tijd over om koolzaad en bijen bij Kraggenburg te bekijken.

Het weer was koud en buiig, maar de rond 150 ha koolzaad in deze omgeving geurde. Met dit weer is dat niet zo best.

De wenk van de commissie om de volken niet in, maar op enige afstand van het koolzaad te plaatsen, was opgevolgd. De kasten en enige korven stonden in groepjes verspreid opgesteld. Een enkele imker had zijn zesramers met gesloten vlieggat tussen de hoofdvolken geplaatst met de bedoeling zo nodig tijdens de bloei daarin vegers te maken.

We hebben niet in de volken gekeken. Het gewicht wees er echter op dat de meeste imkers ze met een behoorlijke voedselvoorraad op reis hadden gezonden. Dat was ook nodig, want van enige dracht was nog geen sprake.

De bijen die uitvlogen liepen zelfs groot gevaar niet terug te keren. Er lagen vele verkleurde bijen, met en zonder stuifmeel aan de pootjes, voor de kasten, op de vliegplanken zelfs, die de kracht niet meer hadden om naar binnen te gaan. Een zielig gezicht.

De meeste bijen die zich buiten waagden waren waarschijnlijk waterhaalsters. Dat is een bedrijf dat een volk niet gauw stop zet als er broed te verzorgen is. De drinkplaats was in orde en werd druk bezocht. Maar, zoals gezegd, vele bijen keerden niet terug naar hun woningen omdat ze onderweg verkleumden.

Toch gaat het aantal bijen in de volken sterk vooruit, als gevolg van de vele eitjes die met het warme weer omstreeks het begin van de Maand Mei zijn gelegd. Een kleine stijging van temperatuur en zo'n verlies van bijen is gauw overgroeid.

In het gewas werden bij een vluchtige inspectie slechts een paar snuitkevers aangetroffen. Met harde wind en koud weer zijn er trouwens zelden veel kevers te vinden. Jammer dat er dan ook voor de bijen juist niets te halen is.

Op de heen- en terugweg wierp de commissie een deskundige blik op de heide bij Terlet en op de Veluwe. Dat zag er maar slecht uit. De bovenste takken, die de belangrijkste bloemscheuten moeten vormen, waren veelal bruin en dood. Bij veel warmte en veel vocht

Bij de foto's:

1. De Bespuitingscommissie van het Hoofdbestuur in de polder. V.l.n.r. de Heren H. G. Maagendans, Dr. Ir. A. Minderhoud, Tj. Stienstra en Dr. A. F. H. Bezemer van de Plantenziektkundige Dienst. In het gewas werden slechts een paar snuitkevers aangetroffen....

2. De wenk van de bespuitingscommissie om de volken niet in, maar op enige afstand van het koolzaad te plaatsen, was opgevolgd. Een enkele imker had zijn zesramers met gesloten vlieggat tussen de hoofdvolken geplaatst met de bedoeling zo nodig tijdens de bloei daarin vegers te maken....

3. Van enige dracht is nog geen sprake geweest. Dr. Minderhoud kijkt even in een korf, er is al gesloten darrenbroed....

4. Er lagen veel verkleumde bijen, met en zonder stuifmeel aan de pootjes, voor de kasten. Foto Maagendans

5.en op de vliegplanken zelfs, die de kracht niet meer hadden om naar binnen te gaan. Een zielig gezicht....

de Polder

kan er misschien nog wel iets van terecht komen, maar de heren waren beslist pessimistisch. Kevervrij is de hei ook bij lange na niet, hoorden we!

In de Betuwe was het fruit op deze dag al zo ver, dat er van een honingooft wel geen sprake meer kan zijn, ook niet als het weer omslaat. Noordelijker bleken vele appels nog in knop of in het begin van de bloei te staan, daar zijn de kansen dus iets beter.

In de polder hebben we niet in de volken gekeken. Thuis bezetten de verenigde volken een broedkamer en een honingkamer of twee broedkamers. Vele volken hebben al gesloten darrenbroed of zelfs uitgelopen darren. Maar we hoorden van streken waar de ontwikkeling der volken trager was. Er waren berichten over veel zwakke en zelfs dode volken. Oorzaak vermoedelijk de slechte herfst, de lange winter en het slechte voorjaar. Dat gaat dan dikwijls samen met Nosema. Heeft iedereen nu monsters bijen van die dode volken naar de consultants gezonden?

We hoorden ook van volken waarvan de doodsoorzaak zonder onderzoek kon worden vastgesteld. Laten we alleen maar zeggen dat hier de zuinigheid de wijsheid bedrogen heeft. Punt.

Toen ik thuis kwam lag er een bericht dat de volken van een afdeling uit het Westen van het land in de polder er deplorabel uitzagen, veel dode bijen voor de vliegaten, „net of er gespoten was”. Waarschijnlijk zijn deze imkers in tijdnood geweest en heeft de haast hen parten gespeeld.

Als men na zo'n lange reis de volken op hun plaats heeft gezet en direct de vliegaten open maakt, stromen er massa's bijen uit. En als de temperatuur dan aan de lage kant is, hebben die bijen geen kans om zich te oriënteren en naar binnen te gaan voordat ze verkleumd zijn.

Onze gewoonte is altijd om de kasten op hun plaats te zetten, de reisramen open te laten, het dak er scheef op. En dan een boterham eten en een uurtje rondkijken. Als de bijen afgekoeld en tot rust gekomen zijn pas de vliegaten open maken, en vervolgens de reisramen vervangen door kleedjes of dekplanken en de daken op de kasten leggen.

Dat vervangen van reisramen door kleedjes kan nog beter de volgende dag gebeuren, maar dat is vaak theorie als je de bijen zo ver weg brengt. Laat je de reisramen op de volken liggen dan worden ze meestal dichtgekit en dat kan weer moeilijkheden geven als de volken tijdens een bespuiting moeten worden opgesloten. Als je niet alles model kunt doen, moet je nu eenmaal van twee kwaden wel het minste kiezen.

Zo is het ook met de imkers die in de polder vegers maken. Als ze de volken laten staan bij de klaver en de mosterd, is dat prachtig. Maar als ze een week na het maken van de kunstzwermen naar huis moeten met hun volken, zitten daar doppen in die tijdens het vervoer naar huis gemakkelijk kunnen beschadigen. Maar het wegvliegen van zwermen in de polder is een nog groter verlies.

Zo, dat was het nieuws dat deze winterse Meidag opleverde. Het weerbericht van vanavond ziet er hoopvol uit. En in de twee weken die verlopen tussen het ogenblik waarop ik dit schrijf en waarop U het leest, kan er veel gebeuren. De toevoer van koude lucht is afgegrendeld, zegt de Bilt. Ik wacht dus maar op de Lente....

Donderdag 26 Mei: een zwarte dag voor de polder. Er is gespoten.

Hoe was het met het waarschuwen van de imkers? Voor ons gevoel heeft daaraan iets gehaperd. Waar de fout schuilt weten we op dit ogenblik nog niet. Maar als de imkers het bericht Woensdagavond hadden gekre-

gen, zou het heel anders gelopen zijn. Voor zover we thans kunnen nagaan, zijn de imkers pas gewaarschuwd op Donderdagochtend 7 uur of later. In Wageningen kregen we het bericht pas tussen 8 en 9 uur. Als het bericht tijdig gekomen was, hadden de imkers in de polder kunnen zijn voordat de bijen vlogen.

Het sluiten van de kasten. Op Kraggenburg was daarvoor gezorgd door of namens de Heer Flier. Er waren kasten die bijendicht gesloten waren, maar een groot aantal lekte. Ook hier kunnen we de oorzaak nog niet met zekerheid vaststellen. We hoorden dat gemakkelijk en afdoende afsluitbare kasten lekten. Maar we hebben ons er zelf van overtuigd dat er ook heel wat kasten waren, die niet in korte tijd te sluiten waren. Hier moeten we als imkers onze lering uit trekken. Als je 200 kasten moet sluiten en je hebt voor elke kast één minuut nodig, dan is het een karweitje van 3 uren, waarmee je dus al in donker moet beginnen. Maar als de imkers zelf tijdig aanwezig hadden kunnen zijn om de helpende hand te bieden, zou alles er heel anders hebben uitgezien dan nu. Door deze fout waren al massa's bijen ten dode opgeschreven.

Het ergste was echter dat HCH-kavels met Dieldrin bespoten zijn. Onmiddellijke telefonische navraag door Wageningen gaf geen bevredigend antwoord op de vraag aan de Cultuurtechnische Dienst van de Polder waarom van de gemaakte afspraak is afgeweken en op het moment dat we dit schrijven is dat antwoord er nog niet.

Half één: onmiddellijk na het spuiten maakt de Heer van Aarst drie van zijn eigen kasten open. Geen directe nadelige gevolgen te zien. Half twee: de rest van de kasten wordt opengemaakt.

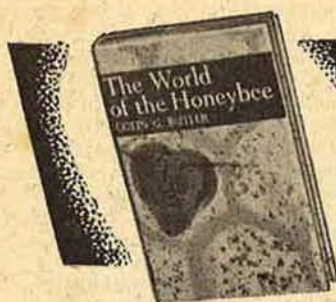
Vrijdag 27 Mei: veel dode bijen voor de kasten. Sommige vliegaten waren er zelfs door verstopt. Een imker nam een monster dode bijen mee. Het woog 60 gram. In en om die kast lagen er zeker 6 maal zo veel volgens zijn schatting. Van dat éne volk dus laten we zeggen 400 gram is ongeveer 5000 dode bijen. Wat er in het veld gesneuveld is, is niet te zeggen. Tien procent van de bevolking is zeker omgekomen en we kunnen ons realiseren wat dat betekent als we weten dat de normale sterfte tijdens de dracht op 2½ à 4% wordt geschat. Als de kasten niet zover van het koolzaad, doch in het gewas hadden gestaan zou er waarschijnlijk geen volk levend vandaan gekomen zijn.

De weerberichten voor Pinksteren lijken gunstig, we hopen dat de spuitstof spoedig uitgewerkt zal zijn. Dan zal de extra sterfte de oogstresultaten niet al te zeer beïnvloeden. Maar over de nawerking kan op het ogenblik waarop we dit schrijven nog niets worden gezegd. We kunnen alleen maar hopen dat het mee zal vallen. Donderdagavond 10 uur bericht uit Heerlen dat koolzaad zonder waarschuwing met Gesarol is bespoten. De in de spuitstofwolk terecht gekomen bijen worden door hun huisgenoten naar buiten gesleept. Uit Halsteren en Worden bericht dat fruit zonder waarschuwing is bespoten. Hebben de imkers in al deze gevallen monsters dode bijen met een nauwkeurige beschrijving van de feiten aan de consultants gezonden? Eerst daardoor worden deze gevallen officieel en kunnen we ons er op beroepen bij onze eis: wettelijke waarschuwingsplicht met de nodige strafbepalingen.

Over de kwestie van de reisramen moeten we het nog eens hebben. Voor zover we konden nagaan lag op geen enkele kast bij Kraggenburg een reisraam. Hadden de imkers tijdig ter plaatse kunnen zijn, dan was ook dit anders geweest. Men kan de volken niet een hele dag opsluiten zonder voldoende ventilatie en het had die dag ook windstil kunnen zijn met felle zon op de kasten. Je moet op alles voorbereid zijn!

Dit moet het sombere eind zijn van deze kroniek, want dit artikel moet naar de drukker. Laten we hopen dat we uiteindelijk nog tot de conclusie komen dat de schade, gezien de ongunstige omstandigheden, meevalt. En dat de bespuitingswet, waarvoor Hoofdbestuur en Bespuitingscommissie zo druk in de weer zijn, volgend jaar van kracht zal zijn. Want er moet iets gebeuren, dat staat vast.

G.

De Wereld van de Honingbij

(Vervolg)

Zelfs nadat haar cel is verzegeld, gaat de koninginnelarve enige tijd door met eten en groeien voor ze zich verpopt, terwijl (als haar cel eenmaal is gesloten) de werksterlarve niets meer te eten heeft en inderdaad aan gewicht verliest in de tijd tussen het verzegelen van de cel en het verpoppen. Het schijnt daarom wel, dat de hoeveelheid, eerder dan de kwaliteit, van het verorberde voedsel bepaalt, of een of andere willekeurige vrouwelijke larve zich tot een koningin of tot een werkster zal ontwikkelen. Echter is er, zoals reeds gezegd, dikwijls een verschil in kleur tussen het voedsel in werkster- en moercellen, die larven bevatten van ongeveer drie en meer dagen oud, toegeschreven aan de aanwezigheid van stuifmeel in het voedsel van de werksterlarven en het bijna volkomen ontbreken daarvan in het voedsel

in moerdoppen. Het is ook waar, dat hoewel verschillende onderzoekers, mijn collega P. S. Milne inbegrepen, in het laboratorium zijn geslaagd in het „met de hand kweken” van bijen van af de zeer jonge larve tot aan de volwassen staat toe, het niemand nog is gelukt een koningin te telen. Alle volwassen bijen, die zijn gekweekt, waren werksters.

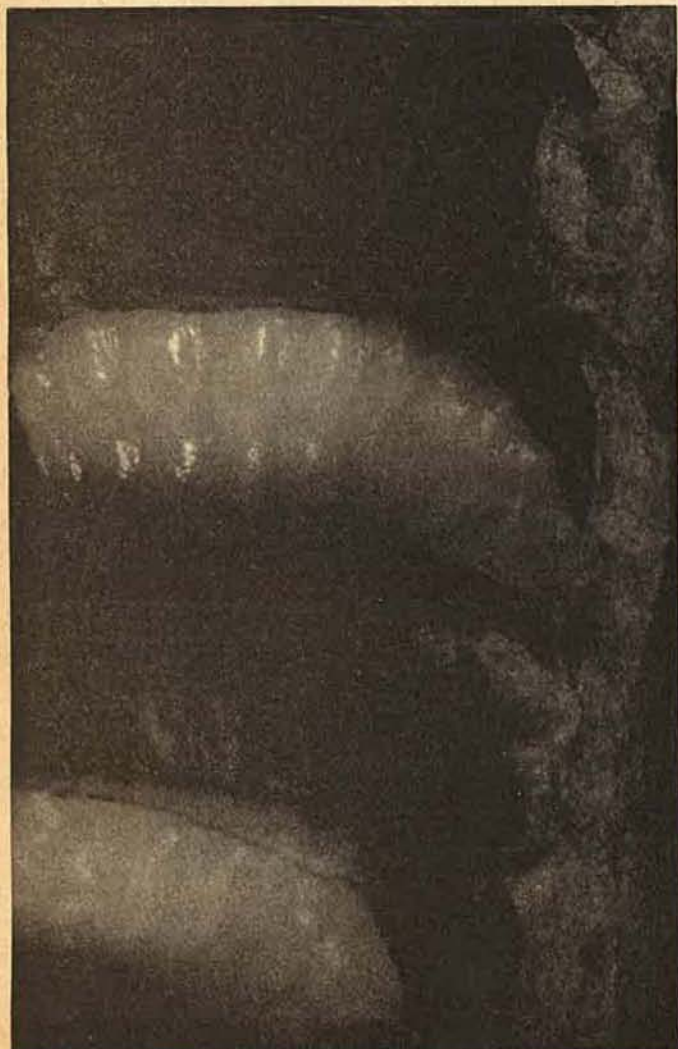
Dit is het resultaat ondanks het feit, dat de larven ondergebracht waren in speciaal gemaakte grote cellen van was, die voortdurend voorzien werden van meer dan voldoende hoeveelheden larvenvoedsel, ontnomen aan cellen, die oudere werksterlarven bevatten. Zulke „met de hand gekweekte” larven werden inderdaad gevoed langs het systeem van massa-voorziening en in hun hele larven bestaan bevoorrad met een overvloed aan voedsel. Hoe kwam het dan, dat geen enkele van hen zich tot een koningin ontwikkelde? Eveneens heeft een andere van mijn collega's, mij larven laten zien, genomen uit werkstercellen van zeer sterke volken, van welke volken alle larven, op misschien een half dozijn na, regelmatig waren weggenomen en dit halve dozijn zwom letterlijk in het voedsel, maar veranderde niet in koninginnen.

Haydak benaderde dit vraagstuk op een andere manier. Inplaats van larven te nemen uit werkstercellen en deze van een overvloed aan voedsel te voorzien om te kijken of er op deze manier moeren uit gekweekt konden worden, nam hij oudere larven uit moerdoppen, die juist op het punt stonden te worden verzegeld of juist verzegeld waren en onthield deze verder voedsel. Hij belette hen dus na het sluiten van de cel voort te gaan met eten van de massa voedsel, in hun cellen opgeslagen. De meeste van de larven, die hij op deze manier behandelde, stierven als poppen. Zeven daarvan bezaten eerder karakteristieken van werksters dan van koninginnen, terwijl er een paar eigenschappen bezaten, welke tussen die van moeren en die van werksters in lagen. Negen levende volwassen bijen werden geboren, waarvan er acht normale koninginnen waren en één een tussenliggend schepsel met de kop, monddelen en angel van een typische werkster, maar het lichaam, poten enz. van een koningin. Haydak had de voorzorg genomen de larven te wegen, toen hij ze uit hun moerdoppen haalde en hij was in staat aan te tonen, dat het gemiddelde begin-gewicht van die larven, welke zich tot koninginnen ontwikkelden, 14 procent hoger lag dan dat van die, welke zich ontwikkelden tot de individuen met besliste werkster-eigenschappen.

Uit de resultaten van de experimenten boven beschreven, lijkt het waarschijnlijk, dat een gedeeltelijk hongerslijden vanaf ongeveer de 3e dag tot het eind van het larvenleven door die larven, welke werksters moeten worden, — of als men het van de andere kant bekijkt, overdadige voeding van die larven, welke moeren moeten worden — een belangrijke rol speelt in het verschil van werkster en koningin, die allebei voortkomen uit elke jonge, vrouwelijke larve. Maar, zoals we hebben gezien, het schijnt niet de hele geschiedenis te zijn, want zouden er anders uit die larven, welke met de hand gekweekt werden en ondergebracht in cellen met een overvloed van eten, voortdurend rond hen heen op peil gehouden, niet een paar volwassen dieren voortgekomen zijn, welke — zelfs al waren het geen volwaardige koninginnen — tenminste enige kenmerken vertoonden van een tussen-vorm tussen koninginnen en werksters?

De Duitse onderzoeker von Rhein

Als de cel van de werksterlarve verzegeld is, heeft ze niets meer om van te eten. Op de foto zien we een volgroeide werksterlarve, die zich reeds heeft gestrekt, in haar cel. Vergroting ongeveer 8 maal.

was waarschijnlijk de eerste man, die bijenlarven met de hand in het laboratorium opkweekte. Hij voerde jonge larven, die hij uit werkstercellen genomen had, met een overvloed van „koninklijke gelei“, wat hij verkreeg uit moerdoppen, die tamelijk oude larven bevatten. In plaats van koninginnen, kreeg hij werksters met weinig of geen koninginachtige eigenschappen. Hij concludeerde daaruit, dat er in een vroege staat van hun ontwikkeling een speciale hormoonachtige, groei-bevorderende stof door de bijen toegevoegd werd aan het eten van die larven, die koninginnen moesten worden. (Larven van meer dan 3 dagen oud kunnen blijkbaar door de bijen niet in koninginnen omgezet worden). Hij verklaarde het feit, dat hij er niet in geslaagd was koninginnen te kweken door het voeren van koninginnekop, door de veronderstelling, dat deze hormoonachtige stof of direct door de voedsterbijen in de mond van de koninginnekop wordt gestopt, of anders van zo'n onstabiele en vluchtige aard is, dat het uit de koninginnekop, die hij had verzameld en opgeslagen voor de later volgende voeding van de larve, was verdwenen. Hier moet worden opgemerkt, dat voedsterbijen, zover als ik kan nagaan, nooit gezien zijn, terwijl ze voedsel direct aan de larven gaven, maar inplaats daarvan legden ze het eten altijd in de cel naast de larve. Een larve in een moerdop ligt in de regel op een echt bed van koninginnekop, zoveel groter in omvang dan haar onmiddellijke behoeften is de hoeveelheid voedsel, die haar toegediend wordt.

Andere onderzoekers behalve von Rhein hebben er op gewezen, dat verschillende stoffen aanwezig zijn in het voedsel van koninginnekoplarven en die niet aanwezig zijn in het eten van werksterlarven en zij veronderstellen, dat deze stoffen de verschillen tot stand brengen tussen werksters en koninginnen. Ook heeft een Duitse onderzoeker, Gontarski, er kort geleden aanspraak op gemaakt, een stof te hebben gevonden, ergosterol genaamd en verwant aan vitamine D₂, benevens een tamelijke grote hoeveelheid biotine in het voedsel van 2 dagen oude larven, die koninginnen moesten worden. Deze stoffen komen niet voor of zijn in veel kleinere hoeveelheden aanwezig in het voedsel van werksterlarven van dezelfde leeftijd. Hij wijst er daarom op, dat het niet de hoeveelheid voedsel, verstrekt aan vrouwelijke larven, is, maar de kwaliteit daarvan, speciaal de hoeveelheid vastgestelde stof of stoffen, welke hij gelooft te hebben ontdekt en welke beslissen of deze larve een koningin zal worden of niet.

Het feit blijft echter over, dat, hoewel het mogelijk is een pas uitgekropen larve in het laboratorium groot te brengen, het niemand is gelukt van zo'n larve een koningin te kweken door het toevoegen van enige bijzondere stof aan haar voedsel. Totdat

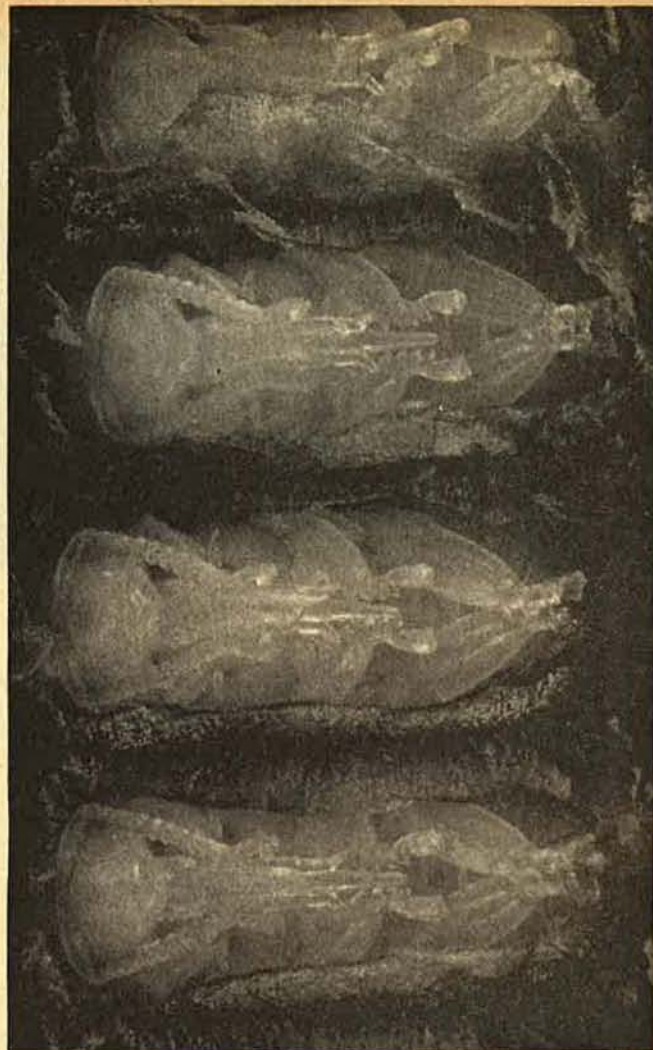
Tussen het moment waarop de cel verzegeld wordt en het ogenblik waarop de larve zich verpopt, verliest ze aan gewicht. Deze foto toont ons de poppen in hun cellen.

dit, of enige gelijksoortige kritische experimenten met succes tot een eind zijn gebracht, zullen we niet met zekerheid het antwoord kunnen weten op dit intrigerend probleem. Van de gegevens, die nu ter beschikking staan, schijnt het waarschijnlijk, dat de hoeveelheid gegeven voedsel belangrijk is, maar dat de kwaliteit van dit voedsel ook 'n grote rol in de geschiedenis speelt. Het schijnt aannemelijk, dat een zekere minimum hoeveelheid van een speciale stof (of stoffen), die aanwezig is in het eten, gevoerd aan larven, die in koninginnekopen, maar niet in dat, verstrekt aan larven, die in werkstercellen zitten, noodzakelijk is, voor het verkrijgen van een volkomen uitgroeien van de moer. Als een vrouwelijke larve gevoerd wordt met de benodigde hoeveelheid van dit voedsel, ongeveer vanaf de 2e dag (misschien wat vroeger) tot het eind van haar larvenbestaan, zal zij zich tot een koningin ontwikkelen.

Nog aan een ander belangrijk feit moet worden herinnerd, maar ik denk, dat het onwaarschijnlijk is, dat het met dit probleem van het verschil in standen enig verband heeft. Het is, dat een typische moerdop bijna verticaal naar beneden hangt langs de oppervlakte of de zijkanalen van de raat en de zich daarin bevindende larve in het horizontale vlak ligt opgekruld en op haar bed van koninginnekop wordt vastgehouden door oppervlaktetension, terwijl de lengte-as van de werkstercel bijna horizontaal loopt en de larve op een ander plan ligt, bijna verticaal, dan haar zuster in de moerdop.

Wat de beslissende factor of factoren ook mogen zijn, een feit is het, dat, totdat zij 3 dagen oud is, elke vrouwelijke larve in staat is een koningin

te worden als haar de juiste verzorging wordt gegeven. Wanneer de larve eenmaal meer dan 3 dagen oud is, is dit niet meer mogelijk en wanneer een larve van deze leeftijd overgebracht wordt naar een koninginnekop en de bijen van een volk er toe kunnen worden gebracht haar te aanvaarden (een heel moeilijk ding om hen te laten doen), wordt er een bij verkregen, waaraan eerder werkster- dan koningin-eigenschappen overwegen. Het schijnt noodzakelijk te zijn, dat met de bijzondere verzorging wordt begonnen vóór de larve meer dan 3 dagen oud is, wanneer een gewone moer verkregen moet worden en vroeger dan 3 dagen, wanneer er een werkelijk eerste klas koningin voortgebracht moet worden. Vermoedelijk produceren de zich ontwikkelende eierstokken van een larve, die groot gebracht wordt in een moerdop, een of andere stof in haar lichaam, die de ontwikkeling belet van stuifmeelkorfjes en een rechte angel, eigenschappen van werksters, die de koninginnen van de huidige honingbijen niet meer hebben, maar die beslist het bezit waren van hun primitiever voorouders, evenals de betrekkelijk primitieve hommekoningin ze nu nog heeft.

We zullen laten zien (hoofdstuk 5) wat een belangrijke rol de methode van de verschillen in stand, toegepast bij honingbijen, speelt in het voortbestaan van het volk. (Wordt vervolgd)

We hebben nu onze kunstzwerm gemaakt, maar nog niet helemaal afgewerkt. We moeten nl. nog de grote kast in orde maken. Neem de dekplank van de onderbak en leg de carbolap er voor in de plaats. De dekplank komt weer op de bovenbak; dat is dus gewoon een kwestie van even verwisselen.

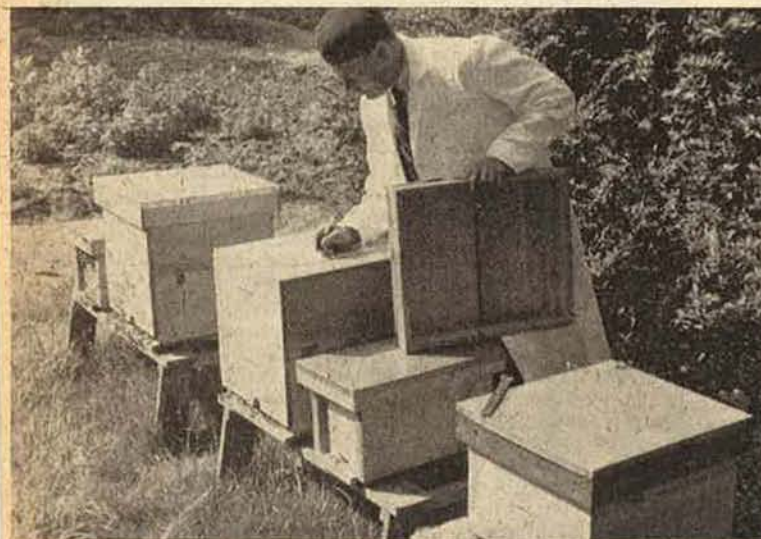
Na enige ogenblikken trek je de carbolap een eindje naar je toe, zodat de afstand-

blikjes aan de voorkant van de kast zichtbaar worden. Je neemt vervolgens de bovenbak van z'n plaats en je zet die met de voorkant op de onderbak. De achterkant van de bovenbak houdt je nog even omhoog. Waarom? Door de carbolgeur trekken de bijen, die aan de onderkant van de raampjes van de bovenbak zitten, omhoog. Als dat gebeurd is, laten we de bovenbak op z'n plaats zakken. Als we de

bovenbak zo maar plompverloren op z'n plaats zetten, zouden we heel wat bijen kneuzen of dooddrukken.

Je mag natuurlijk ook een paar flinke wolken rook onder de bovenbak blazen, dat heeft dezelfde uitwerking. Voer alle beschreven handelingen, die je steeds weer moet verrichten, altijd op dezelfde wijze uit. Het wordt dan een tweede natuur om het altijd goed te doen.

Ons Jeugdhoeckje

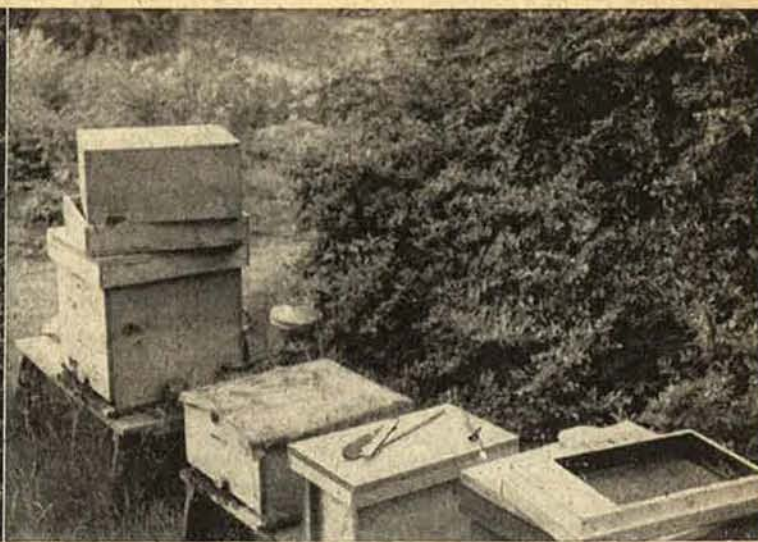
Nu nog even noteren wat we gedaan hebben. Het hoeft geen lang verhaal te zijn. „Veger gemaakt” en de datum, dat is voldoende. Vergeet de datum niet, want die is in dit geval erg belangrijk. Op de kastkaart van de zesramer maak je óók de nodige aantekeningen.

Ons grote hoofdvolk is nu moederloos. Wat gaan de bijen nu doen? Ze gaan jonge koninginnen kweken. Niet één, maar een

groot aantal. Soms wel twintig of meer. Daarvoor gebruiken ze cellen, waar larfjes in liggen, die oorspronkelijk bestemd waren om gewone werkbijen te worden. Ze bijten de wanden van die werkstercellen af en maken er koninginncellen van. Redcellen noemen we dat.

En nu is de grote vraag: wanneer zal de eerste jonge koningin geboren worden? Het antwoord is: na twaalf dagen. Probeer

deze uitkomst nog 'ns na te rekenen! Nòg 'n dag later zijn er al meer jonge koninginnen rijp. Je kunt het tuten en kwaken gaan beluisteren. Bij luisteren kun je het jammer genoeg niet laten. Op de dertiende dag is de kans op zwermen nl. zeer groot. We moeten dus het volk goed in de gaten houden. Het zwermen moet voorkomen worden. We gaan doppen breken. Dit karweitje gaan we nu eens onder de loupe nemen.

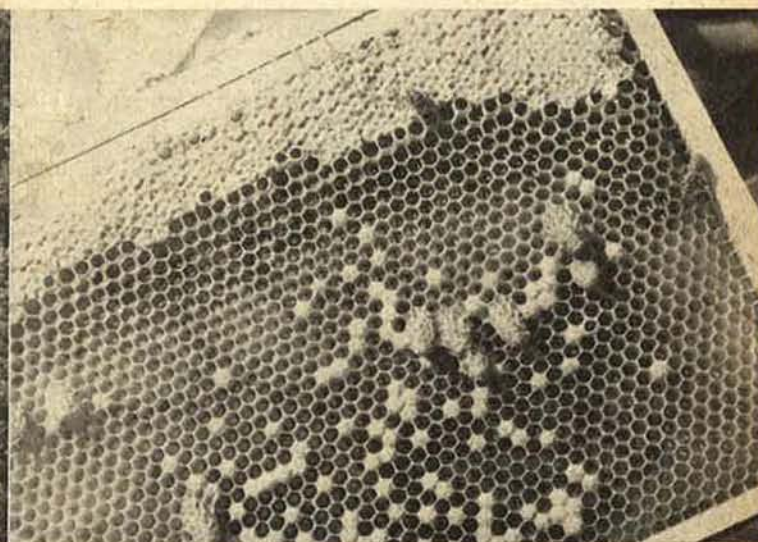
13 dagen na het maken van de kunstzwerm: doppen breken.

Onze imker is al weer aan het werk. Hij gaat doppen breken, in gewoon Nederlands: hij gaat alle redcellen van het hoofdvolk wegnemen. En je ziet, dat hij begint met de onderste bak. De beginner zal zich afvragen waarom we eerst in de onderbak doppen gaan wegbreken. Als je weet dat voor 't secuur uitbreken van dop-

pen de bijen van de ramen geslagen moeten worden, dan kun je de reden wel begrijpen. De bovenste bak wordt even op zij gezet op de manier, die we reeds eerder gezien hebben.

Aan de bijenkap zie je wel, dat de bijen nu niet meer zo „gemakkelijk” zijn als in het voorjaar. Dat heeft twee oorzaken. Er is niets meer te halen, we zitten in een „drachtloze periode”, zoals de imker dat noemt. En het volk heeft alleen nog maar

een jonge, onbevuchte koningin, die nog geen eitjes legt. Het verkeert bovendien in een soort revolutietoestand. Dat heb je gisteravond wel kunnen horen, de reeds geboren jonge koningin liet toen het geluid horen, dat we „tuten” noemen. En de nog in de cel zittende jonge koninginnen antwoordden met een „kwakend” geluid. De voorbak, die je rechts onder op de foto ziet, past op de zesramer. De veger moet straks gevoerd worden.

Hang het eerste raam van het hoofdvolk eerst maar even in een leeg zesraamskastje en doe het deksel er op. Beter nog is het om daar eerst maar twee ramen in te hangen.

En nu moeten we alle ramen zuiveren van redcellen. Daarvoor is het beslist noodzakelijk om de bijen van de raten te stoten. Als je dat niet doet, zie je licht een redcel over het hoofd en dan is al je moeite te-

vergeefs. Het hindert natuurlijk niet dat er een stuk of tien bijen op zo'n raat blijven zitten, dat begrijp je wel. Maar als je de raten niet afstootte, zou onder een groepje bijen gemakkelijk een redcel kunnen zitten, die aan je aandacht ontsnapte. En dat mag in géén geval!

Wel, ons volk is niet zuinig geweest met de redcellen! Het derde raam van de onderbak hebben we even gefotografeerd. Op het deel, dat we zien, zitten er al

negen! De tweede van links is open. Daar is dus de jonge koningin al uit. „Een uitgelopen dop”, zegt de imker.

Het uitnemen van de doppen is zeer eenvoudig. Je neemt zo'n redcel tussen duim en vinger en trekt hem van de raat af. Laat gerust enige jonge moeren in de kast lopen. In de regel doe je dit werkje pas in 'de namiddag (ongeveer 4 uur), zodat de kans op zwermen zeer gering is.

de *K*enmerkende geur

VAN

BIJENVOLKEN

Bijengeur

Meer dan 50 jaar geleden — om precies te zijn in 1901 — vertelde Frank Sladen in *Gleanings*, dat hij een bepaalde, enigszins scherpe geur had opgemerkt die opsteeg van een zwerm, die hij in een kast deed. Tegelijkertijd merkte hij op, dat vele bijen bij het vlieg-gat stonden te stertselen met het achterlijf omhoog en dat aan de bovenkant van het achterlijf een deel van het zachte vlies zichtbaar was, dat de vijfde en zesde achterlijfsring met elkaar verbindt.

Sladen doodde toen enige bijen, nam het vlies weg en toonde aan dat dat vlies een zekere aantrekkingskracht had voor andere bijen. Hij stelde vast dat de geur, die hij had opgemerkt, van dit vlies afkomstig was en hij leidde hieruit af dat de bijengeur het middel was, waarmee stertselende bijen in staat zijn andere bijen aan te lokken en om ze te bewegen de kast binnen te gaan. Dit gebeurde dus niet door het geluid van de vleugelslag der stertselende bijen, zoals men tot op dat ogenblik had aangenomen.

Het geurorgaan wordt ook ontbloot onder andere omstandigheden, als het voor de bij van belang is de aandacht van andere bijen te trekken. Bijen bv., die sterk suikerwater van een schaalteje verzamelen, stertselen vaak op dezelfde manier. En in 1923 merkte von Frisch op, dat het stertselen sterker wordt naarmate de suikeroplossing sterker is en gemakkelijker verkrijgbaar. Veel minder vaak komt het voor dat bijen hun geurorgaan ontbloten, die op de bloemen voedsel verzamelen.

Hier mag worden opgemerkt dat de vaktaal van de imkers zich nog niet aangepast heeft aan de waarnemingen van Sladen. Ze spreken van „waaierende” bijen. Met het oog op de ventilatie kan een bij wel „waaieren” zonder haar geurklier te ontbloten. Als een bij van een schaalteje suikerwater drinkt, komt het voor, dat ze haar geurklier ontbloot zonder met haar vleugels te waaieren. In verband met de oriëntatie kan een bij aan het vlieggat tegelijk waaieren en haar geurklier ontbloten, waardoor een geurende luchtstroom wordt verwekt. (In het Nederlands gebruiken we voor het veroorzaken van een geurstroom het woord „stertselen” en voor het veroorzaken van een luchtstroom de woorden „waaieren” of „ventileren”. Vert.)

Men mag verwachten dat bijen de geur, die ze afgeven, gebruiken om zichzelf tot „gids” te dienen voor het terugvinden van een bepaalde plek, maar ook om andere bijen op die plek opmerkzaam te maken. Daaraan kan worden toegevoegd dat proeven, die ik kort geleden samen met mijn vriend Dr Hans Kalmus heb uitgevoerd, aantonen, dat de bijengeur verrassende en belangrijke eigenschappen heeft. De bijen van elk volk brengen een kenmerkende geur voort, die verschilt van de geur van andere volken. De imkers hebben dat al lang verondersteld zonder het te kunnen aantonen.

Het herkennen van huisgenoten

Het eenvoudige apparaat, dat wij voor onze proeven gebruikten, is hiernaast afgebeeld. Twee kleine glazen schaaltejes worden op ongeveer 75 cm van elkaar geplaatst. Om elk schaalteje heen staat een open broed-

kamer, die als windscherm dienst doet. Een klein kastje, gesloten met een deksel, staat er tussen in. Daarin worden potlood en papier, verschillende kleuren verf en andere uitrustingsstukken bewaard. Twee volken, A en B, staan op een afstand van 45 meter of verder van het schaalteje. Daarmee is het toneel voor onze eerste proef klaar. We gaan als volgt te werk.

Op de eerste dag wordt een groep van 50 bijen van volk A getraind om suikerwater te verzamelen van het schaalteje a. Op het borststuk merken we deze bijen met een witte stip. Gedurende die eerste dag wordt het volk B opgesloten gehouden en het schaalteje b blijft leeg.

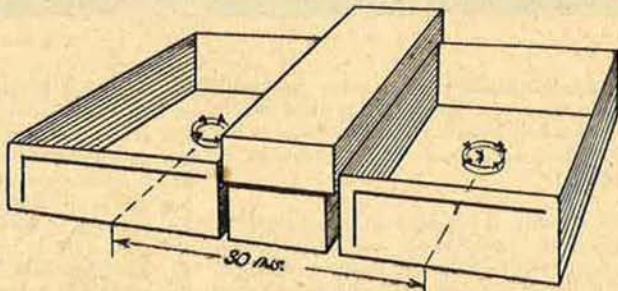
Op de tweede dag wordt volk A opgesloten gehouden en schaalteje a is leeg. Een groep van 50 bijen van volk B wordt op deze dag getraind om suikerwater te halen van schaalteje b. Ze krijgen een blauwe stip op het borststuk.

Zodra de groep bijen van volk B op het schaalteje b gemerkt is, maken we het vlieggat van volk A open. Beide schaaltejes worden nu gevuld met suikeroplossing. Vervolgens worden alle ongemerkte bijen, die op een van de schaaltejes mochten komen, gedood. Van het ogenblik af dat een gelijk aantal gemerkte bijen van elk volk suikerwater haalt, elk van zijn eigen schaalteje, worden alle ongemerkte nieuwelings gemerkt met de kleur, die hoort bij het schaalteje dat ze bezoeken¹⁾. Maar deze verfstoppen worden op het achterlijf gegeven, zodat ze onderscheiden kunnen worden van de „gidsen”, die van te voren al gemerkt waren.

Toen ongeveer 100 nieuwelings op deze wijze gemerkt waren, werd de proef beëindigd. Op het einde van de dag werden beide volken geopend. Alle gemerkte bijen van de volken werden gedood en genoteerd. Daarbij bleek dat de meeste nieuwelings van volk A het schaalteje a hadden bezocht, dat ook door hun huisgenoten was bezocht. De meeste gemerkte bijen van volk B hadden het schaalteje b bezocht.

Uit deze proef, die verschillende malen met enige wijzi-

¹⁾ Bij herhaling van de proeven werden de kleuren over en weer gebruikt voor „gidsen” en „nieuwelings”. Ze werden in verschillende combinaties gemengd om aan te tonen dat de verfstoppen op zich zelf niet door de bijen als herkenningstekens werden gebruikt.

Het apparaat voor het bestuderen van de wijze waarop bijen de aandacht van hun huisgenoten trekken. De twee glazen schaaltejes zijn omringd door een broedkamer en gescheiden door een klein kastje.

VERSLAG

Proefbijenstand „Ambrosiushoeve” 1954

Electriciteit.

Op het laatst van 1954 werd „Ambrosiushoeve” aangesloten op het electriciteitsnet. Reeds lang was hierop gewacht, maar er moesten eerst een aantal moeilijkheden, vooral van administratieve aard, worden overwonnen.

Door deze aansluiting worden thans de arbeidsomstandigheden veel gunstiger, terwijl vele proeven thans mogelijk zijn, waar voorheen niet aan gedacht kon worden.

Personeel.

Het personeel, in dienst van de Bedrijfsraad, werd weer voor zover nodig bijgestaan door de assistenten van het Rijksbijenteeltconsulentschap. De leraar bij deze dienst assisteerde bij de proeven met bijenvolken.

Het onderzoek naar de zaadvorming van komkommers geschiedde grotendeels aan de R.K. Land- en Tuinbouw-winterschool te Breda, door de heer Jansen, leraar aan die school.

Bijenvolken.

De volken winterden over het algemeen goed uit. Er waren natuurlijk enkele moerlose volken, vooral bij die met oudere raskoninginnen. Er was weer enige spechtenschade, echter niet in die mate als vorig jaar. Met 86 volken werd naar het fruit gereisd, op drie verschillende plaatsen. Hiervoor werd de normale huur ontvangen. Bij het koolzaad werden achttien volken

gingen herhaald werd, bleek, dat, als bijen van verschillende volken in gelijke aantallen suikerwater halen van precies gelijke samenstelling van dicht bij elkaar geplaatste schaaltes, de huisgenoten sterker worden aangetrokken dan vreemde bijen. We moeten hieruit de gevolgtrekking maken, dat de huisgenoten op de een of andere manier worden herkend.

De aantrekkingskracht zit in de geur

Bij een andere proef werd hetzelfde apparaat gebruikt. Bijen van een volk werden getraind op schaalte a. Op schaalte b werden geen bijen getraind. Beide schaaltes werden dan voorzien van suikerstroop. De volgende 2 uren gingen 45 nieuwelingen naar schaalte a en maar 3 bezochten het schaalte b. Vervolgens werden de schaaltes verwisseld en na een beetje verwarring in het begin gingen nu de getrainde bijen naar schaalte b, dus naar een nieuw schaalte op de oude plek. Gedurende het volgende kwartier kwamen er nog 9 nieuwelingen bij en deze gingen allen op één na naar schaalte a, dat door de getrainde bijen niet meer werd bezocht. De nieuwelingen werden dus noch door het gezicht, noch door het geluid van de bijen aangetrokken, maar ze werden aangetrokken door iets wat behoorde bij het schaalte, dat ze tevoren hadden bezocht. De aantrekkingskracht kon alleen uitgaan van de bijengeur.

Verder toonde de proef aan, dat door huisgenoten bezochte schaaltes aantrekkelijker waren dan schaaltes, die door vreemde bijen waren bezocht. De geur van bijen van verschillende volken moet dus verschillend zijn.

Deze eenvoudige proeven, die ik kort heb samengevat en die in hun geheel zijn weergegeven in *Proceedings of the Royal Society Series B*, Vol. 140, tonen aan, dat bijen hun huisgenoten herkennen omdat ze een bepaalde geur hebben, die verschilt van de geur van bijen van andere volken.

RONALD RIBBANDS

geplaatst. Deze leverden een behoorlijke honing-opbrengst.

Naar de zomerdracht werd gereisd met 90 volken. Een deel hiervan, dat op gemengde dracht van linde, korenbloem, vuilboom enz. vloog, gaf, niettegenstaande het zeer ongunstige weer, nog enige honingopbrengst. Een ander deel stond bij zeer rijk bloeiende klavervelden. De volken moesten echter tijdens de dracht naar huis gehaald worden, daar ze anders van honger zouden zijn omgekomen. Het slechte weer hield aan tijdens de heidedracht, zodat hiervan in het geheel niet werd oogst.

Doordat er geen heidedracht was kon zeer vroeg met inwinteren worden begonnen.

Evenals vorig jaar werd zo weinig mogelijk uitgebreid, zodat bijna 200 volken werden ingewinterd.

Het terrein.

De zeer natte zomer maakte het moeilijk het onkruid steeds voldoende baas te blijven.

Voor en tijdens de fruitbloei kwamen zeer zware nachtvorsten voor (29/4 — 6° C., 3/5 — 5° C.)

Hierdoor bevroren de bloemen van perzik, pruim, peer en kers reeds in de knop. Ook de appelbloemen leden sterk onder nachtvorsten, zodat vrijwel geen oogst werd verkregen.

Volgens eigen waarnemingen viel in 1954: 94.1 cm regen (vorig jaar 51.75, landsgemiddelde 70.5 cm). De vele regen was gunstig voor de groei van de beplanting. De omvang van vele bomen en struiken is dan ook aanmerkelijk toegenomen, vooral ook omdat veel minder last van konijnenvraat werd ondervonden. Het laat zich aanzien, dat deze schade voorlopig niet meer zal optreden, omdat de konijnen zeer ernstig zijn aangetast door myxomatose.

Excursies.

Het aantal excursies bedroeg acht, waarbij bijna 200 personen waren betrokken. Buitenlandse belangstelling werd ondervonden van Dr Eva Crane (Engeland).

Proefnemingen.

Pr. nr. 1. Stuifmeelvervangingsmiddelen.

Daar vorige jaren gebleken was, dat stuifmeelsurrogaat in de vorm van „cakes” geen succes opleverde en dat het buiten voeren van stuifmeelsurrogaat eveneens geen resultaat heeft, omdat in de meeste jaren de bijen dit pas op kunnen halen als ook de natuurlijke stuifmeelbronnen beginnen te bloeien, werd getracht stuifmeelsurrogaat (Waldhof-Höselhefe) in de kast te voeren. Er werd echter zeer weinig van opgenomen en enig gunstig resultaat was niet te zien.

Pr. nr. 2. Bestuivingsproeven.

De bloemen van de bomen, die waren bestemd om te worden ingehuld in kooien, waren allemaal bevroren, zodat de proef geen doorgang kon vinden.

Pr. Nr. 3. Bestuivingsproef.

Dit jaar werd nagegaan hoeveel honingbijen en andere insecten vlogen op kersen en appels. Hiertoe werd gekozen een bedrijf van de heer Huntjens te Noorbeek met jonge meikersen en morellen en spilen Cox's Orange pippin en Jonathan. In de boomgaard stonden enkele bijenvolken. Het aantal wilde insecten was gemiddeld slechts ongeveer 40% van het aantal honingbijen. Ongeveer 20% van de wilde insecten waren vliegen en andere insecten, die voor de bestuiving vrijwel geen waarde hebben. De rest waren wilde bijen, die wel nuttig zijn voor de bestuiving.

Pr. nr. 4. Bestuivingsproef.

De verzorging van de boomgaard te Epe was dit jaar slecht. Er werden tijdens de bloei weer bijen geplaatst. Ruim 3000 kg werden geveild. Een grote hoeveelheid, waarvan het gewicht niet bekend is, werd wegens slechte kwaliteit aan het vee gevoerd.

Pr. nr. 6. Temperatuurmetingen in bijenkasten.

De temperatuur wordt gemeten door middel van thermografen in ledige bijenkasten. Een kast was van boven normaal afgedekt met een multiplex dekplank, de andere door een isolerende kurkplaat. De kurkplaat had slechts een geringe invloed op de temperatuur in de kast tijdens zonneschijn in de zomer. Overigens was van verschil in temperatuur in beide kasten niets te merken.

Daar er weinig nieuwe resultaten verwacht kunnen worden bij voortzetting van de proef, tenzij er nieuwe materialen in gebruik zouden komen, wordt hieraan voorlopig niet verder gewerkt.

Pr. nr. 7. Vergelijking bijenkasten.

De spaarkast met dubbele bodem is uit de proef genomen omdat de volken zich minder gunstig ontwikkelden dan in die met de normale bodem. De oorzaak is vermoedelijk de te geringe ventilatiemogelijkheid in de zomer. Uit de temperatuurmetingen van vorig jaar was nl. gebleken, dat in de zomer de temperatuur boven 35° C. kan oplopen. Dit is schadelijk voor de bijen.

Pr. nr. 8. Vergelijking bijenrassen.

De voor onze proeven benodigde koninginnen moeten worden geteeld op de eilanden Ameland en Schiermonnikoog. Een drietal personen uit het noorden van het land verklaarden zich bereid een aantal van deze raskoninginnen te telen.

Deels door de slechte weersomstandigheden, deels door onvoldoende vakmanschap van een van de telers, was het aantal afgeleverde koninginnen zeer klein. De teelt van Italiaanse koninginnen mislukte geheel. Het invoeren van koninginnen in de proefvolken moest onder zeer ongunstige weersomstandigheden gebeuren. Daardoor waren de verliezen vrij hoog.

Pr. nr. 10. Giftigheid van stoffen voor de bijen.

Een appelboompje (Jonathan) werd vlak vóór de bloei bespoten met een Systox oplossing (0.05%). Om de boom werd daarna een gazen kooi geplaatst, waarin twee dagen na de bespuiting een klein bijenvolk werd geplaatst. De bedoeling was na te gaan of dit systemisch insecticide ook in de nectar terecht komt. De bloemen in de kooi werden door de bijen goed bevolgen. Abnormale sterfte werd niet waargenomen. Het is dus waarschijnlijk, dat een bespuiting met Systox vóór de bloei geen nadelige gevolgen voor de bijen zal hebben.

Pr. nr. 12. Phaenologische waarnemingen.

Nu steeds meer planten in bloei komen en de bloei rijker wordt, neemt het aantal bloeiwaarnemingen steeds toe. Het is zeer moeilijk om de waarde als drachtplant te bepalen. Dit probleem zal in de naaste toekomst moeten worden opgelost.

Pr. nr. 13. Onderzoek groenbemesters - drachtplanten. Laat gezaaide gele mosterd en boterzaad werden in September en October zeer druk door de bijen bevolgen. Terwijl de meeste imkers dit jaar klaagden over een stuifmeeltkort, vooral veroorzaakt door het zeer slechte weer, was daarvan op de Proefbijenstand zeker geen sprake.

Pr. nr. 14. Op het laboratorium van de Proefbijenstand werden onderzocht 95 monsters op mijtziekte en 52 op Nosema. Hiervan waren resp. 4 en 7 positief. Weer werden in Zeeuws-Vlaanderen en in de besmette gemeenten in Zuid-Limburg monsters genomen van alle bijenvolken. In de aangrenzende gemeenten werden steekproeven genomen. Door gebrek aan personeel kon het onderzoek van deze monsters aan de Rijksseruminrichting in Rotterdam niet vlot gebeuren. Het effect van het onderzoek wordt daardoor veel geringer. Thans (Dec. '54) zijn alleen nog de in het voorjaar

genomen monsters onderzocht. Een geval van besmetting werd geconstateerd in de gemeente Gulpen. Deze volken werden vernietigd.

De assistenten, die de monsters nemen, menen dat besmette volken steeds zeer agressief zijn.

Pr. nr. 15. Kweekbestrijdingsproef.

De paden in de bloemenborden werden bespoten met een T. C. A.-oplossing. De kweekbestrijding was geded. Hierbij werd echter een merkwaardige waarneming gedaan. De kort langs de kant staande vaste planten als b.v. *Veronica salicifolia*, *Veronica teucium*, *Malva moschata*, *Teucrium chamaedrys*, *Nepeta mussini* leden niet wat hun groei betreft. Ze werden echter allemaal witbloeiend.

Pr. nr. 16. Geneesmiddelen tegen mijtziekte.

De volken, die in de Biesbosch de winter overleefd hadden (2 stierven af) en die in het voorgaande jaar met verschillende middelen behandeld waren, ontvingen dit voorjaar nog een volledige behandeling met Folbex. Volgens de nieuwe voorschriften moet de berokking acht maal worden herhaald met tussenpozen van een week. Na deze behandeling werd in het monster van één volk nog één aangetaste bij gevonden. Het is niet met zekerheid te zeggen of nog levende mijten aanwezig waren. Als er nog infectie is overgebleven zal het binnen een à twee jaar wel blijken.

Pr. nr. 17. Invloed van bestuiving op de vorming van „zaadkomkommers” en de rol van de bijen bij deze bestuiving.

Daar in 1953 gebleken was, dat het al of niet vormen van zaadkoppen in komkommers afhankelijk is van de fysiologische toestand van de plant werd aan de Tuinbouwschool te Breda een oriënterende bemestingsproef opgezet.

Vergeleken werd het overbemesten, waarbij noodzakelijkerwijs ook water gegeven moet worden met het alleen water geven en het weglaten van overbemesting en water geven. Daar bekend is, dat Borium soms invloed heeft op de kieming van stuifmeel, werden ook enkele ramen met Bo bemest. De resultaten van al deze proeven zijn weinig overtuigend.

Dit wil nog niet zeggen, dat overbemesting of water geven geen invloed heeft, maar dat op deze manier overbemesting geen invloed heeft.

Voor de proeven werden verschillende rassen groene en witte komkommers gebruikt. Duidelijk kwam naar voren, dat vooral bij groene komkommerrassen groot verschil bestaat in het vormen van zaadkoppen.

Evenals vorig jaar bleek, dat een groot percentage van de normaal gevormde komkommers zaad bevatte.

In samenwerking met Ir. Slits werd een enquête ingesteld bij de komkommertelers in Waspik en Sprang-Capelle.

Het resultaat hiervan was zo gering, dat geen enkele conclusie kan worden getrokken.

AAN ALLE NEDERLANDSE IMKERS

Evenals het vorig jaar, zijn ook dit jaar weer grote aantallen koninginnen nodig om de proeven over de ovariën-ontwikkeling bij werkbijen voort te zetten (zie het Meinummer, pag. 91).

Wij hopen, dat vele Nederlandse imkers weer hun medewerking zullen verlenen door dode of levende, onbevuchte of bevruchte koninginnen naar ons toe te zenden.

We hopen op Uw aller medewerking te mogen rekenen.

Mej. C. VOOGD,
Laboratorium voor Vergelijkende
Fysiologie,
Jan van Galenstraat 17, Utrecht.

Koninginneteelt

WAT GAAN WE DOEN?

Het kweken van koninginnen is reeds voldoende in een vorige jaargang behandeld. We gaan nu iets schrijven over: 1. Het bevruchtungskastje; 2. Het voer; 3. Het bevolken der kastjes met bijen en koningin.

1. Het bevruchtungskastje.

Het kastje moet van minstens 1 cm dik hout vervaardigd zijn, het dak waterdicht. Geen triplex of vezelplaat gebruiken, dat voldoet niet. Drie raampjes is voldoende, elk ongeveer zo groot als een half simplexraam. Passen twee naast elkaar in een simplexraam, dan is dat later gemakkelijker om een kernvolkje te maken. (De binnenwerkse maat van het genormaliseerde simplexraam is 34 x 19,8 cm, Red.). De raampjes worden voorzien van draad en kunstraat. **Geen uitgebouwde raat geven!** De voerruimte achter of boven de bijen, zó ingericht dat wél de bijen, maar niet de moer in de voerruimte kan komen. Een opening van 2 bij 3 cm, afgesloten met koninginnerooster, is voldoende. Kan de moer bij het voer komen, dan geeft dat op zijn minst een ernstige vertraging van het beoogde doel, afgezien van 't feit dat dan in de voerruimte gebouwd wordt, wat later heel wat last geeft.

Verder nog een vliegopening en twee ventilatie-openingen. De vliegopening wordt afgesloten met een darrenrooster, de beide ventilatie-openingen met gaas. Dan nog een wervel, die zó is ingericht, dat, wanneer het vlieggat er mee gesloten is, de ventilatie-openingen open zijn en omgekeerd.

Mogelijk hebt u vierraams kastjes en is dat vierde raam bedoeld als voerraam. Dan dat voerraam zó inrichten, dat de moer daar niet kan komen, ze hoort er niet.

2. Het voer.

Het beste is 4 delen poedersuiker en 1 deel honing. De poedersuiker maken we zelf van gedenatureerde suiker. Er staan heel wat handkorenmolentjes ongebruikt, die daar geschikt voor zijn. Gaat het in één keer te moeilijk, dan maar in twee of drie keer, telkens het molentje iets scherper zetten. Van suiker en honing maken we een taai deeg. Geen water toevoegen. Voor ieder kastje minstens 650 gram.

3. Het bevolken der kastjes.

Tien of twaalf dagen voordat de koninginnen rijp zijn, plaatsen we op een goed volk boven een koninginnerooster zóveel ramen met broed in alle stadia — ontdaan van bijen en eventueel darrenbroed — als we bevruchtungskastjes willen bevolken. Het broed wordt door het volk verzorgd en na 10 tot 12 dagen zijn er heel wat jonge bijen uitgekomen. We hebben op die ramen dan juist de bijen, die we nodig hebben zonder dat we darren behoeven uit te zeven of uit te zoeken. Een goed

met bijen bezet raam is voldoende om een kastje mee te bevolken.

Hebben we de bijen in het kastje, dan het kastje goed gesloten een beetje donker wegzetten, ongeveer twee à drie uur.

En nu de koningin.

Daar het meest om kleine aantallen gaat, werken we met reeds uitgelopen moeren. Werken we met doppen, dan geeft dat 20 à 25% meer kans op mislukking. We hebben de moer dus in het arrestkooitje. Nu moeten we een beetje handig zijn. We nemen de kurk uit het arrestkooitje en houden de vinger voor de opening. Met de andere hand het vlieggat openen en tegelijk het kooitje met de moer er voor houden. Het kooitje is in minder dan geen tijd gevuld met bijen. Gaat de moer een enkele keer niet al te vlug in het kastje, dan een klein wolkje rook geven en het is in orde. Het kastje weer sluiten en een paar dagen iets donker en rustig laten staan.

Willen we b.v. Dinsdag verzenden, dan hebben we bovengenoemde handeling reeds des Zaterdags uitgevoerd. Maandagsavonds tegen het ondergaan van de zon controleren we nog even. We zetten de kastjes in het licht en openen het vlieggat. Enige bijen komen naar buiten lopen, ze wandelen even om het vlieggat en verdwijnen weer naar binnen. Een enkele vliegt misschien nog op, maar keert direct terug. Is er met de moer iets niet in orde, dan lopen de bijen van het kastje af en keren niet terug.

Nu het deksel nog vastschroeven en het kastje is gereed voor de verzending.

We merken nog op, dat het zó behoort te zijn dat de raampjes van het gesloten kastje klem zitten. Of het kastje scheef komt te staan tijdens de reis naar Schiermonnikoog of desnoods op z'n kop, er mag binnenin geen beweging zijn.

M.

B.

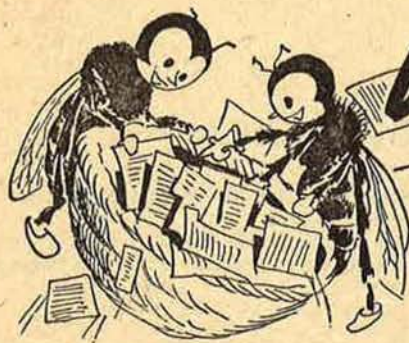
Een werktekening voor het vervaardigen van dit kastje met een beschrijving vindt u op blz. 197 van het Kerstnummer 1952. De daar gegeven maten van de raampjes kloppen echter niet met de binnenwerkse afmetingen van het genormaliseerde simplexraam! (Foto: Bijenhuis)

BEVRUCHTINGSSTATION SCHIERMONNIKOOG

De telers worden er aan herinnerd dat het bevruchtungsstation dit jaar geopend is van 13 Juni tot 15 Juli. Het beste Krainer darrenvolk van de proefbijenstand „Ambrosiushoeve” zal op het eiland worden gestationeerd.

Het volledige reglement van het station is te vinden in het Aprilnummer van het Maandschrift op pag. 76.

Voordat men een teelt inleidt dient men daarvan schriftelijk kennis te geven aan het Bijenhuis te Wageningen. Dit is nodig om eventuele spoedberichten direct aan de telers te kunnen doorzenden.

uit de Jaagkieps

Dr H. M. Fraser uit Engeland leest ons Maandschrift en hij laat zich hierover meermalen gunstig uit in zijn rubriek Regurgitations in het English Beejournal. Van hem mochten we voor de Jaagkieps een afdruk van een oude Franse plaat ontvangen welke hierbij gaat; onze hartelijke dank hiervoor. De tekening zal in het begin der 18e eeuw door Haus-sard gemaakt zijn. Op de voorgrond vangt de imker een zwerm in een typisch Franse korf met handgreep. Op de achtergrond staan onder een afdak een rij observatiekasten. Hier-voor schijnt veel belangstelling te be-staan: tussen de kasten staan zit-banken om het bijenleven te kunnen bekijken en een rijkgeklede dame en heer uit de Pruikentijd zijn hier-mede bezig. Het opvallende is dat er wel vijf verschillende soorten van deze kasten aanwezig zijn. En nog vindt men in het vrije Frankrijk een grote verscheidenheid van kas-ten.

K.V. in Frankrijk.

In de Jaagkieps van April heeft u kunnen lezen, dat men in Frankrijk veel reclame maakt voor producten met Koninklijk Voedsel.

Tijdens een kort bezoek aan dit land viel mij dit ook op. In bijna alle parfumeriezaken en bij drogisten ziet men in de etalages reclame voor schoonheids- en geneesmiddelen met namen als: Apiserum, Apigel, Api-germ etc. Steeds meer wordt er over dit K.V. geschreven.

Als u deze Jaagkieps leest is het zwermtijd, dat is tijd voor het win-nen van K.V. Heeft dit toekomst? Jékavé kan er geen antwoord op geven, maar hij gelooft, dat de Fran-se imkers, die het momenteel pro-duceren, er wel bij varen. Het zal goed zijn aan deze zaak de nodige aandacht te schenken. Het is thans een zaak van vertrouwen. Wie zal uitmaken of de aangeboden midde-len het zo zeer begeerde K.V. be-vatten?

Ik vroeg aan een bijenhouder uit de omgeving van Nice naar zijn mening. Hij legde zich ook toe op dit pro-duct en had er vertrouwen in. Hij verkocht het puur aan zijn clientèle om in kleine hoeveelheden met ho-ning, welke hij erbij gaf, in te ne-men. Hij kon zijn product tegen goe-de prijs kwijt.

De mensen der wetenschap staan er anders tegenover. Er is nog niets bewezen. En zij waarschuwen de im-kers, welke zich met de productie bezig houden, daar de bijenvolken zeer door de behandeling verzwak-

ken en daardoor gemakkelijk een prooi van ziekten worden.

In deze kringen hecht men meer waarde aan het stuifmeel, waarvoor in Frankrijk ook veel belangstelling bestaat voor menselijk gebruik. Op mijn mededeling, dat men in Neder-land bezig was het stuifmeel uit de honing te verwijderen keek men vreemd op. In Frankrijk was het verboden stoffen aan honing toe te voegen of te ontnemen. En stuifmeel werd als een bestanddeel van de ho-ning beschouwd. (Beschouwen wij dan het stuifmeel als een onrein-heid?).

Oogsten en bewaren van K.V.

In de Gazette Apicole 1953/3 vin-den we van de hand van Rémy Chau-vin van het Bijenteelt-instituut te Bures sur Yvette een belangrijk ar-tikel over het winnen en bewaren van K.V.

Schrijver begint als volgt:

„Naar aanleiding van langdurige stu-dies door het medisch korps zal het K.V. in de pharmacie als injectie-middel gebruikt kunnen worden. Dit legt de bijenhouder de grootste waak-zzaamheid op voor wat betreft de oogst en het bewaren van genoemde stof.

Het niet opvolgen van de gegeven voorschriften kan tot ernstige teleur-stellingen leiden, zij zijn echter niet zo ingewikkeld, zodat elk voortva-rende imker ze kan uitvoeren.

Oogst.

Hiertoe is koninginneteelt nodig. De moerdoppen moeten uitgenomen worden als de voedsters hierin vol-doende K.V. hebben gedaan, maar voordat de larven hiervan een groot gedeelte hebben geconsumeerd. Dit wordt bereikt als men de doppen 2½ à 3 dagen na het enten weg-neemt. Men moet geen ouder K.V. nemen en in geen geval dat uit ge-sloten doppen.

Voeding van het bijenvolk. Men mag dit uitsluitend suikerstroop of ho-ning geven zonder enige toevoeging (zoals bijv. kunstmatig eiwit, eiwit, melk enz.). Stuifmeel kan geen kwaad. E.e.a. is wel duidelijk, het is niet uitgesloten, dat de vreemde stoffen in het K.V. kunnen komen; hetgeen tot ernstige ongelukken aan-leiding zou kunnen geven.

Techniek van de oogst.

De uitgenomen doppen komen op de tafel van de bijenhouder, deze moet niet vergeten, dat het K.V. gevoelig is voor licht, warmte en lucht. Door de lucht verliest het water en wordt bruin; door de warmte gaan schim-mels groeien. Het uitnemen moet zo vlug mogelijk plaats vinden in een zindelijk vertrek met zorgvuldig schoon gemaakt gereedschap.

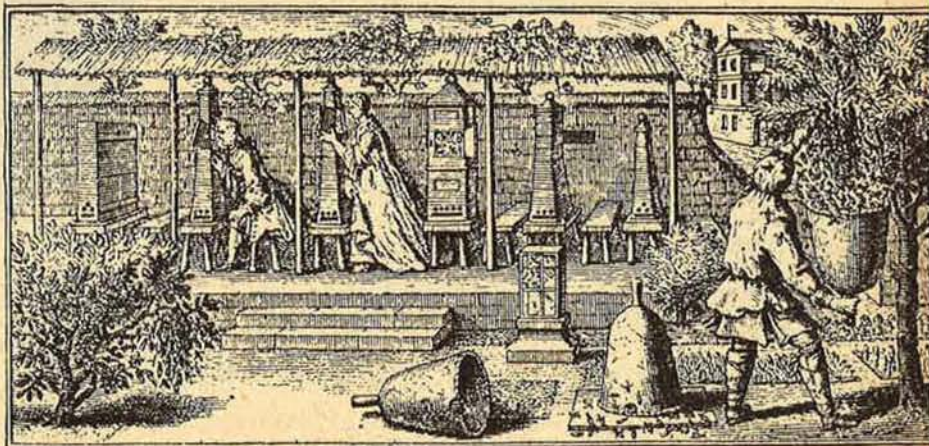
De meeste imkers gebruiken een be-nen of metalen krabbertje, dat men in de moerdop brengt en dat men afstrikt op de rand van een flesje. De randen van het krabbertje moe-ten rond zijn, niet scherp of hoekig daar anders was wordt meegenomen. Ook moet men metaal vermijden, daar dit spoedig door het sterke zuur van K.V. wordt aangetast. Men neme glas, plastic, been of zelfs hard hout.

Een techniek, die de meeste waar-borg voor reinheid geeft is het op-zuigen van het K.V. uit de doppen met een glazen buisje, de inhoud hiervan wordt direct in het flesje gedaan door middel van waterdruk.

Bewaren van K.V.

Dit moet in glazen flesjes geschie-den, bij voorkeur van geel glas om het licht tegen te houden. De fles-jes moeten niet groter zijn dan voor de oogst van een week of veertien dagen, zij moeten gemakkelijk te vullen zijn. Sluitingen van plastic genieten de voorkeur.

De flesjes worden in gewone ijskas-

— Hallo, met het Maandschrift voor Bijenteelt? Ik heb een advertentie voor Uw blad: Bijenzwerm te koop.

ten bij een temperatuur van 1 à 2 graden onder nul bewaard. Het is onnodig en misschien nadelig ze bij lagere temperaturen te bewaren. Men kan K.V. zo lang goed houden, maar niet oneindig. Aangeraden wordt dit niet langer dan twee maanden te doen, anders kunnen er schimmels aan de oppervlakte ontstaan.

Uiterlijk en eigenschappen van K.V.

Het ziet er uit als een dikke brei, in kleur variërende van zuiver wit tot lichtgeel. Dit kleurverschil is vermoedelijk toe te schrijven aan 't pigment van het stuifmeel. K.V. heeft een eigen geur: als men het eens geroken heeft herkent men deze dadelijk. De smaak is zuur en bijtend achter op de tong.

Onreinheden in K.V.

Met een microscoop kan men plant-aardige vezels (van moeilijk te bepalen herkomst) waarnemen, fragmenten van propolis en van larvenhuidjes en stuifmeel. Aan de hand van de larvenhuidjes zou men de ouderdom van het K.V. kunnen vaststellen en door de stuifmeelkorrels de herkomst. Het is nog niet bekend hoe het stuifmeel in het voedsel komt, misschien van de haren van de pels en de poten der bijen.

Volgens de Revue Française d'Apiculture 1955/3 heeft een Franse inspecteur van de Fraudedienst de imkers, welke direct hun K.V. aan verbruikers verkopen, aangeraden op hun etiketten te vermelden: shock- of supervoedsel, zonder verder commentaar.

Niet alleen in Frankrijk maar ook in de V.S. groeit de belangstelling voor dit onderwerp, hetgeen wel blijkt uit de advertentie in Gleanings 1955/3; Slinger K.V. met de kleine Queen K.V.-slinger, waarvoor patent is aangevraagd. Kosten \$ 25, aangeboden door Royal Jelly enterprises.

Zwermtijd.

Het is zwermtijd. Hoe vindt u de laatste tekening, overgenomen uit het (Deense) Tidsskrift for Biavl 1955/3.

BIJENMARKT DORDRECHT. Zoals we in ons Meinummer mededeelden werd de heer E. G. Licht, Hoofd van het Marktwezen te Dordrecht, gehuldigd. Boven zien we de heer Licht met de tabakspot in de vorm van een bijenkorf, die hem door de afdeling werd aangeboden en een boekwerk dat de heer ridder van Rappard hem tegelijk met de eremedaille onzer Vereniging aanbood. Beneden een kijkje op de markt.

Propaganda-avond afd. Haarlem

Nadat het bestuur van de afdeling Haarlem er in was geslaagd bij de redactie van een plaatselijk dagblad interesse voor de bijenteelt op te wekken, werd een redacteur bereid gevonden, na bij een bestuurslid eerst een spoedcursus gevolgd te hebben, een serie artikelen in de Zaterdagavond-editie te verzorgen. Deze editie verschijnt namelijk in geheel Kennemerland en heeft derhalve een grote oplage. De serie omvatte vier artikelen, maakte de belangstelling voor de bijenteelt gaande en sloeg bij het publiek in. Deze publiciteit zou van de zijde van het bestuur worden voltooid met een film-avond.

Het resultaat van deze actie was op de op 16 Mei j.l. gehouden propaganda-avond zeer goed merkbaar. Bijna 200 belangstellenden, waaronder (naar op dat ogenblik gelukkig) leden van onze afdeling, waren samengedrongen in de beschikbare zaal — tegen alle voorschriften in nam men zelfs genoeg met staanplaatsen en zitplaatsen plat op de grond van het vrijgehouden voetpad — om te luisteren naar het met anecdoten doorspekte betoog van ons H.B. lid Van Dijk (wat zou hij een goed figuur slaan als standwerker op een kraam met honing), aangevuld met een filmstrip over het leven der bijen.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan het Bijenhuis te Wageningen

Vraag 9: Vlas als drachtplant.

Uienhoning.

Stuifmeelraten bewaren.

- Mijn buurman heeft vlas uitgezaaid. Kan ik daar honing van winnen?
- Wordt uienhoning door het publiek gewaardeerd?
- Hoe kan ik stuifmeel in open cellen het best tegen beschimmelen bewaren? In de zomer en in de winter!

P. v. d. P. te M.

Antwoord:

- Voor het winnen van honing heeft vlas weinig of geen betekenis.
- Uienhoning vindt wegens zijn geur en smaak bij het publiek over het algemeen niet veel waardering. Maar... smaken verschillen.
- Als men raten met stuifmeel in open cellen wil bewaren dient dit te geschieden op een droge, koele plaats.

Op een vochtige plaats beschimmelt het en op een warme plaats wordt het hard, in beide gevallen is het voor de bijen waardeloos. Ook is er veel kans dat de mijt er in komt en dan is het evenmin voor de bijen te benutten. Verder zal de wasmot dienen te worden geweerd. Het bewaren van stuifmeelraten buiten het volk leidt meestal tot teleurstelling.

Als U stuifmeel wilt voeren doet U beter in tijden van overvloed door middel van de stuifmeelval een voorraad te verzamelen (de val mag niet langer dan een week voor het zelfde volk worden geplaatst). U kunt dit stuifmeel bewaren door het met goede honing tot een deeg te kneden, dit mengsel in een glazen flacon te drukken, zó dat er geen lucht tussen blijft en dan de inhoud nog met een laagje honing aan te vullen. De flacon luchtdicht afsluiten. Dit mengsel wordt dan in het voorjaar of in de zomer door de te voederen suikerstroop gevoerd. S.

Vraag 10: Koninginneteelt.

Ik wil een sterk volk moerloos maken. Na een week wil ik alle doppen uitbreken en er een raam met eitjes van mijn beste volk in hangen. Als de daarop aangezette doppen bijna rijp zijn, wil ik mijn andere volken moerloos maken en ze elk een rijpe dop geven. Hoe moet ik dat doen? Moet ik de rijpe dop er direct in hangen als ik de moer verwijder? Of moet zo'n volk zich eerst moerloos voelen voordat het een dop krijgt? En hoe lang moet het zich moerloos voelen?

G. L. te A.

Antwoord: Als U Uw volken moerloos maakt dient U tegelijk alle eventueel reeds aanwezige bezette moerdoppen te verwijderen. Deze volken gaan dan redcellen bouwen en deze

doppen moeten 9 of 10 dagen na het verwijderen van de oude moer alle worden vernietigd.

Daarna wordt aanstonds de rijpe moer cel ingehangen.

U dient er dus voor zorg te dragen, dat U op het gewenste tijdstip over rijpe moercellen kunt beschikken.

S.

Vraag 11: Bijna uitgestorven volk.

Ik heb een kast opgezet met suiker en voldoende bijen. Bij inspectie blijkt het volk bijna uitgestorven te zijn met nog voldoende suikervoorraad. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? Kan ik in deze kast met raat weer een zwerm doen?

D. v. d. B. te U.

Antwoord: Ik neem aan, dat U zich er van hebt overtuigd, dat er bij het inwinteren in het najaar van 1954 een goede moer in het volk aanwezig was en dat U toen de suiker zó tijdig hebt gevoerd, dat de bijen hun wintervoorraad behoorlijk hebben kunnen opslaan en verzegelen. Het toedienen van het wintervoer dient namelijk vóór 1 October te zijn beëindigd.

Uit de

Afdelingen

AFDELING BILTHOVEN EN OMSTREKEN

Herdenking 20-jarig bestaan.

15 April jl. werd op gezellige wijze in vergadering het 20-jarig bestaan van de afdeling herdacht. Na het hartelijk welkom van de voorzitter, de heer Hamer, memoreerde deze dat het 20-jarig bestaan van de afdeling belangrijk genoeg was om daar even bij stil te staan. Bij verhindering van het erelid (tevens oplichter) der afdeling gaf de secretaris een geestig overzicht van de bijenteelt in de afgelopen jaren in Bilthoven. De voorzitter, hierna het woord nemend, gaf uiting aan de waardering van Bestuur en leden voor het werk van de secretaris, de heer van Dijk, die bijna van de op-

U zegt, dat het volk „bijna” uitgestorven is. Maar zitten de gestorven bijen in de celletjes, liggen zij voor het merendeel op de bodemplank of zijn ze spoorloos verdwenen? Zijn er sporen van roer (b.v. vieze onaangename riekende vlekken) aan de vliegopening, langs de latten van de ramen, op de bodemplank of zelfs ook op de raten zelf?

Is bij de weinige overlevende bijen de moer nog aanwezig en is er nog een weinig goed werkbijenbroed in het volkje? Is de ratenbouw beschimmeld of sterk door de wasmot aangeast of vindt u sporen, waaruit blijkt dat muizen in de kast zijn geslopen en daar haar vernielend werk hebben gedaan? Of is de rust van het volk in de afgelopen winter, door huisdieren of vogels verstoord? Al deze vragen komen reeds aanstonds op en er zijn nog veel meer mogelijkheden. U begrijpt dus wel, dat zonder nadere gegevens zelfs bij benadering niet is te zeggen, welke de oorzaak van de ondergang van uw volk kan zijn geweest.

Als de ratenbouw en het voedsel nog in goede staat zijn kunt u zeker weer een zwerm in de kast doen. Opletten, dat in afwachting daarvan de wasmot geen kans krijgt alles nog te bederven en dat geen roverij optreedt, waardoor de raten ernstig zouden kunnen worden beschadigd.

S.

richting af de functie van secretaris-penningmeester heeft vervuld. Zoals alle leden heeft de heer van Dijk grote liefde voor de bijen, maar bovendien stelt hij zeer veel belang in het verenigingsleven, waarin hij altijd grote activiteit ten toon spreide en ook altijd met wat nieuws op de proppen wist te komen. De voorzitter wilde het niet laten bij een woord van hulde, maar stelde namens het Bestuur voor de heer van Dijk te benoemen tot erelid van de afdeling. Een voorstel, waarmee door de aanwezigen met royaal applaus werd ingestemd. De benoeming ging vergezeld van een boekenbon en een ets, waarop een bij en een bloem de liefde symboliseerden van de secretaris voor de bijenteelt. Aan de heer Hofman werd als oudste lid een speldje met een bij erop aangeboden. Gelukwensen werden verder aangeboden door de voorzitter van de afdeling Soest, waarbij hij erop wees welk een grote waarde het werk van de heer van Dijk voor de propaganda van de bijenteelt

AFDELING HEERDE. Op 5 Mei werd in het gehele land de bewijding herdacht, zo ook in Heerde. De organisatiecommissie organiseerde een allegorische optocht, en ons bestuur meende, ook uit een oogpunt van reclame, hieraan mee te moeten doen. De optocht is zeer geslaagd. Op het voorste gedeelte van de wagen was de symbolische voorstelling 10 Mei 1940—5 Mei 1955 aangebracht en achteraan een reclame voor bijen en honing. Deze wagen kon de jury zó bekoren, dat zij ons de 3e prijs of f 40,—toekende. Bij de uitreiking der prijzen werd door de burgemeester verzocht om een foto ervan in het Groentje te plaatsen, waaraan wij gaarne voldoen.

G. J. van Dijk, secr.

had en hoezeer zijn advies en hulp door andere afdelingen op prijs werd gesteld. Onder de leden bleek een actie ondernomen te zijn om een fonds bijeen te brengen om het Bestuur een kleinbeeld-projector aan te bieden. Een lid van dit comité bood hierop het bijgebrachte bedrag aan, met de wens dat hiermee het Bestuur in zijn streven om de leden steeds meer te bieden, weer een stap verder zou zijn op de weg naar het beoogde doel. De avond werd besloten met de claudium door een van de jongere leden en hersengymnastiek op bijgebied tussen Bilthoven en Soest. Eindstand 15-15 tot grote tevredenheid van allen.

AFD. BEETSTERZWAAG EN OMSTR.

7 Mei werd onze voorjaarsvergadering gehouden in Beetsterzwaag. Na de afhandeling van de gewone werkzaamheden, zoals verslag, boekencontrole en dgl. werd de toestand van de imkerij besproken, waarbij bleek, dat de lange winter in onze afd. zeer slecht voor de volken was geweest en dat er heel wat, zelfs ogenschijnlijk sterke volken, waren gesneuveld, bij enkelen wel de gehele bijenstand. Of de overgebleven verzwakte volken tijdig voldoende op sterkte kunnen worden gebracht om nog van de, dit jaar erg late, koolzaadcracht te kunnen profiteren, moet nog blijken.

Als voorlopige datum voor de bijen- en honingmarkt werd 26 Juli genoemd, terwijl de marktcommissie werd aangevuld met de heer G. Hiemstra.

Tot afgevaardigde naar de Alg. Verg. werd de seer-penningsmeester A. Keetlapper aangewezen en in plaats van de aftredende voorzitter G. E. Bron benoemde de vergadering de heer L. Hof als bestuurslid.

Uit de vergadering gingen stemmen op te trachten de lopende cursus voor beginners de komende winter voort te zetten als cursus voor gevorderden en in de najaarsvergadering een lezing te laten houden of de nieuwe film te draaien.

Over het voorstel van het H.B. om het abonnement op het Maandschrift los te maken van het lidmaatschap werd lang van gedachten gewisseld: algemeen was men van mening, dat dit een groot verlies zou betekenen, maar dat het belang van de Vereniging primair is een zo groot mogelijk ledenaantal. En dit aantal zou sterk verminderen bij een aanzienlijke contributieverhoging.

AFDELING HIERDEN

De afdeling Hierden kwam op 12 Mei o.l.v. de waarnemend voorzitter, de heer L. v. 't Goor in het Dorpshuis in ledenvergadering bijeen.

Na het welkomwoord las de secretaris de notulen, waarna de ingekomen stukken aan de orde kwamen, w.o. een kennisgeving van het overlijden van de heer Vierkens, wiens verscheiden met het in acht nemen van een wijle stilte herdacht werd. Zijn dood betekent voor de afdeling het verlies van een geacht en actief lid. Mevr. Vierkens bood de vereniging een elektrische kunststraal-inzetzer aan, welke in grote dank aanvaard werd. Verder werden nog enkele mededelingen van het hoofdbestuur afgehandeld.

Namens de kascommissie bracht de heer Helderman een gunstig rapport uit.

Bij de hierna gehouden verkiezing van een voorzitter werd de oud-voorzitter, de heer G. v. d. Brink, wederom met de leiding belast, terwijl ook het oud-bestuurslid, de heer G. v. d. Hoorn, weer zitting kreeg.

Verdere bestuursleden zijn de heren W. A. Dirksen, L. v. 't Goor en J. Hop. Laatstgenoemde werd als afgevaardigde aangewezen naar de Algemene Vergadering.

De vergadering kon na enige besprekingen accoord gaan met het voorstel van het Hoofdbestuur, houdende de contributie niet te verbinden met het maandblad.

Voorts kwam ook de verzekering aan de orde. De secretaris deelde gratis uit „Handleiding” en „Imkers Gids”. Bij de rondvraag werd nog gesproken over de bijenmarkt te Veenendaal.

Voorts werd overeengekomen, dat de eerstvolgende vergadering in September zal worden gehouden.

Hierna dankte de voorzitter allen hartelijk, die medewerking verleenden bij de samenstelling van de Bijenwagen, die in

de op 5 Mei georganiseerde optocht zo'n goed figuur sloeg. Een bijzonder woord van lof werd in dit verband gericht aan Mevr. J. Hop en de Provisor van „De Essenburg”.

W. A. DIRKSEN, secr.-penn.

Oogst en Dracht

PATERSWOLDE, 18 Mei 1955 — Onze bijen staan bij het koolzaad. Dat bloeit hier in het Noorden vanaf ± 15 à 20 Mei, maar nog geen bij heeft er een druppel honing op gewonnen: tot dusver was het weer abominabel slecht. Ze zijn er over het algemeen niet best heen gebracht: weinig broed en een late ontwikkeling. Zwermen zullen er op de klei wel niet komen. Als er dan maar honing komt! De kans hebben we nog. Een troost mag zijn, dat het op het koolzaad zelden slecht gaat; de komende drie weken geven toch allicht een dag of tien goed vliegweer.

A. S. PLANTING

WOLVEGA, 17 Mei 1955 — Ook nu nog in onze omgeving zwakke volken. Het natte najaar van 1954 en het gure voorjaar van 1955 zijn hiervan de oorzaak. In beide perioden is de broedaanzet zeer gering geweest. Na de uitwintering zaten we met te oude bijen, die dit voorjaar snel afstierven. Bovendien was de stuifmeelvoorraad onvoldoende. Drijfvoer werd niet opgenomen en stuifmeel kon niet worden gehaald.

Thans bloeien de koolzaadvelden. De versterkte volken zijn nog te zwak voor een goede honingoogst. Het aantal vliegbijen is veel te klein. Vorig jaar ging ik met volken op twee broedkamers en een honingkamer naar het koolzaad. De honingkamer zat vol met losse honing van paardebloem en fruit. Nu ga ik met volken op twee broedkamers en zonder honing. Want ook de dracht op paardebloemen en fruit dreigt totaal te mislukken. Maar op het weer kunnen we geen bedrijfsmethode toepassen. Laten we het maar opnemen, zoals een imker uit Rhenen me deze week schreef: bijen slecht, gaan voor straf niet naar het fruit!

TH. BAAS

SOEST, 17 Mei 1955 — Het was te voorziën na de lange winterzit, dat de uitgewinterde volken te weinig bijen zouden hebben als de fruitbomen bloeiden.

Het weer in April was zeer slecht, behoudens twee uitzonderlijke dagen, nl. 29 en 30 April, waardoor de volksontwikkeling nogmaals geremd werd.

De maand Mei, tot heden de 17de Mei, is eveneens uitermate slecht, regen, koude en veel wind soms gepaard met hagelbuien. Honing van het fruit is hier niet te verwachten. Het laat zich aanzien dat de volken hier gevoerd moeten worden. Het op zwermhoogte komen der volken is door de slechte volksontwikkeling der laatste weken, dit jaar veel later en zal wel half Juni vallen.

G. H. GRIJZE

MAASTRICHT, 15 Mei 1955. — De laatste fruitbomen zijn aan het bloeien en de kastanje en nog steeds koud en windrig weer. Jammer, dat op deze manier voor ons in het Zuiden de hoofddracht voorbij gaat. Het koolzaad is reeds 10 dagen aan het bloeien en de imkers, die daar kort bij staan klagen ook. We zullen hopen, dat acacia en linde wat meer opbrengen; zelf is het, wanneer men langs de boomgaarden rijdt, die een en al bloesem zijn, te bedenken, dat er voor de bijtjes niet veel te halen valt vanwege het weer. Vandaag ziet men nog net wat late appels bloeien en dan nog de kastanjabomen. Hopelijk treffen de imkers in het Noorden het beter, daar de bloei daar meestal iets later valt.

G. BIESMANS.

's-GRAVENHAGE (Duinrand ten Zuiden van de Scheveningse haven), 9 Mei 1955. — De bijenvolken zijn goed door de winter gekomen, al zijn er vooral bij de eerste reinigingsvlucht eind Januari heel wat bijen omgekomen.

Het voedselverbruik gedurende de winter bleek normaal.

Van de onder gunstiger omstandigheden reeds vroeg in het voorjaar zo rijke stuifmeelbronnen, als sneeuwklokje, poolheide, crocus, hyacinth, els, wilg enz. hebben de bijen dit jaar door het aan-

houdende ongunstige weer vrijwel niet kunnen profiteren. Zo af en toe eens een uurtje vliegen en dan was het weer afgelopen en lagen de vliegbijen, neergeslagen door een gure windvlaag, wijd en zijd te verkleumen.

De ontwikkeling van de volken is daardoor sterk geremd en half April hadden alleen de zeer sterke volken 4 ramen broed. De andere hadden niet meer dan 2 of 3 raten met broed gelegd.

Thans bloeien de pruimen, peren, kersen, amandelen, nog heel wat bolgewassen, de paardebloem (hier vrij schaars) en de vroege esdoorn. Op deze laatste is alle hoop gevestigd. Maar telkens steilt het weer wederom teleur en er sneuvelen nog dagelijks abnormaal veel vliegbijen. Aan bouwen is nog geen volk, dat niet gevoerd wordt, toe.

De kastvolken zijn 4-5 Mei naar het koolzaad op de Zuid-Hollandse eilanden gebracht; de eerste bloempjes waren nauwelijks open.

F. SLOT.

EGMOND-BINNEN, 18 Mei 1955 — Volgens ontvangen berichten zijn hier dit voorjaar vrij veel bijenvolken gesneuveld. Van 18 t.m. 25 April was de temperatuur nog steeds beneden 10° C. Dan een vrij goede week met als hoogtepunt 29 April met een Zomerse dag van 20° C. Op deze dagen bloeiden hyacinthen en druifjes volop en op 30 April begonnen ook de paardebloemen te bloeien. Jammer, dat daarna weer 'n koude periode is gekomen van ruim 14 dagen. Op 10 Mei begon de koolzaadbloei in de Wieringermeer en andere polders. Ondanks de ongunstige vooruitzichten bleken de meeste volken op 29 April 4-6 ramen broed te hebben, terwijl op 12 Mei reeds gemiddeld 8 ramen broed konden worden geteld. Vele imkers brachten omstreeks 15 Mei hun volken naar het koolzaad, dat is ruim 2 weken later dan gewoonlijk. Ook de fruitbomen zijn laat. De vooruitzichten van de koolzaadcracht zijn bij goed weer gunstig. De bolgewassen leveren geen overschot. De paardebloemen evenmin. Deze laatste bloeit echter nog volop. Voor het maken van kunstzwermen (veggers) en ook voor de Koninginneteelt zullen de gebruikelijke data wel iets verschoven moeten worden.

A. VAN DEN BERG

WESTERLEE, 17 Mei 1955 — De bijen staan er, de weersomstandigheden in aanmerking genomen, niet zo slecht voor als het weer zelf. We hebben nog slechts enkele mooie dagen gehad, waarop de bijen volop konden vliegen. Waar we momenteel het meeste van profiteren zijn de paardebloemen, die hier in massa's voorkomen. Verder hebben de bijen iets kunnen halen van kruisbessen en aalbessen. De vroege peregomen hebben praktisch niet gebloeid door de vele hagelbuien, evenzo de Westerlese kers. Gisteren stonden ze prachtig in bloei, maar vandaag, na de hagelbuien van gistermiddag en vanmorgen, was het een naar gezicht. De koolzaadvelden, die er in deze omgeving nog sporadisch zijn overgebleven, zijn ook niet florissant door de zeer dunne stand. Zeer veel bijenhouders gaan niet eens naar het koolzaad. In de eerste plaats omdat hun volken niet op sterkte zijn. De enkelingen die van twee volken één gemaakt hebben, kunnen nog iets verwachten. Maar wie niet wil inkrimpen, moet zijn hoop vestigen op de zomerhoning, waarvan we hier meestal voldoende halen. Maar dan moet het weer beter worden dan het nu is. In de tweede plaats is het koolzaad in deze omgeving te dun van stand en die velden, die er overgebleven zijn, liggen zeer ongunstig om de bijen er in te plaatsen omdat ze onbereikbaar zijn door de kleilanden. Dit is niet toepasselijk op alle percelen, maar de bereikbare velden zijn hier dun gezaaid.

Deze natte Meimaand doet de hoop herleven dat de heidedracht meer succes zal hebben, want het gezegde „een natte Mei geeft een goede heide” hoort men veel bij oudere imkers. Het spijt me, dat ik geen optimistischer geluid kan laten horen. De vorige week kwam ik uit Breda en zag daar de kastanje en seringen in bloei staan. Hier staat alles nog in knop en zal het pas de volgende week worden dat ze bloeien, zoveel is het hier later dan in het Zuiden.

F. NANNINGA

NIJMEGEN, 17 Mei 1955 — Het was een te koude maand Mei zodat de honing van de boomgaarden niet overvloedig binnenkwam. De oogst voorzag op de meeste plaatsen slechts in datgene wat de bijen voor eigen behoefte nodig hadden en dus was van enig overschot vrijwel nergens sprake.

Door de lage temperatuur ontstond een te trage bloemontwikkeling, waardoor het sterkere blad te vroeg de overhand kreeg. In deze verdrukking kon de bloem zich niet voldoende ontplooien en bleef kleiner dan normaal. Voor immer zowel als fruiteler geen best begin.

Als ik eens uit mijn vroegere herinneringen put en op 29 April een eerste zwerm genoteerd vind, dan kan van 1955 worden gezegd dat dit jaar wel een echt laat bijenjaar zal worden.

A. SMITS

EPE, 17 Mei 1955 — Hedenmorgen zijn hier een deel der volken naar het koolzaad in de NOP gegaan. Van de afgelopen maand is er wegens het slechte weer niet veel van de bijen te melden. Er waren haast nog vliegdagen te weinig om de bijen voor de reis in orde te maken. We hopen voor het volgende Groentje betere berichten te kunnen zenden.

JAC. PRUIM

Bijenmarkten

WEERT, 20 April 1955 — Aanvoer ongeveer 80 volken. Korven brachten f 17,— op en zesraamskastjes f 20,—. De handel was vlot, er was meer vraag dan aanbod.

EMMEN, 22 April 1955 — Aanvoer 2 boogkorven, die f 15,— opbrachten en 3 korven die verkocht werden voor f 12.50 tot f 14,—.

DORDRECHT, 15 April 1955. — Aanvoer 7 kasten, 1 boogkorf, 14 korven en 16 zesraams kastjes. Prijzen: kasten f 22.50; boogkorf niet verkocht; korven f 6,— tot f 10,—; zesramers f 12.50 tot f 16,—. Handel aanvankelijk flauw, later wat vlotter, zodat vrijwel alles verkocht werd. De aangevoerde honing (285 pond) ging vlot van de hand. De weersgesteldheid was gunstig, hoewel vrij koud. Een demonstratie-tent trok veel belangstelling; enige klassen schoolkinderen onder geleide bezochten de markt. De stand met imkersartikelen van het Bijenhuis deed goede zaken. Een gezellige markt met vrij veel publiek. Vele autoriteiten, zowel van de gemeente als op het gebied van de bijenteelt waren op de markt aanwezig.

SPEURBIJTJES

Elk lid mag per jaar 2 speurbijtjes van 20 woorden of 1 speurbijtje tot 40 woorden plaatsen. Tot 20 woorden f 1.50. Elke 4 woorden meer 30 cent. Vooruitbetaling op giro 27772. Inzenden vóór 20e der maand.

TE KOOP: mooie uitgebouwde Honingkamerramen f 0.50 per stuk. P. LOMMERSE, Pr. Ireneaan 22, Hillegom.

TE KOOP AANGEBODEN: 20 stuks Bijenkasten bestaande uit broed- en 2 honingkamers, compleet met ramen, roosters en zinken dak. Prijs per stuk f 15,—. Alle delen zijn passend zodat ze door elkaar gebruikt kunnen worden. Te bevr.: Hudsonstraat 319 B 11, Rotterdam.

TE KOOP: 6 goed bevolkte WBC-Kasten, ieder met 2 uitgebouwde honingkamers, koninginrooster en opzetrand, een observatiekastje en koninginnekastjes. Te bevragen bij J. BURGERS, Velhorst F 4, Almen (Gld.).

KONINGINNETEELTSTATION KENNEMERDUINEN. Deze zomer kan een aantal reinteelt Carnica Koninginnen voor verkoop beschikbaar worden gesteld. Aanvragen bij A. v. d. BERG, Krijt 1, Egmond-Binnen.

WIJ KOPEN tegen goede prijs, elke hoeveelheid en soort Slingerhoning, nieuwe oogst, contante betaling. Prijsopgave met monster aan Bijenstand Honingfruit, Achterdijk 26-27, Bunnik.

GEVRAAGD: Bijenzwermen in elke hoeveelheid. Koolzaad- en Zomerhoning, Ruwe- en Zuivere Bijenwas, alsmede Propolis (kitwas). Honing- en Waszemerij, annex Chemische Industrie de Gelderse Bijenstand „ARKADIA“, Lochem, Telefoon 08730—827.

TE KOOP: een z.g.a.n. Bijenwagen, inhoudende 60 Albertikasten. Bij J. VAN VELZEN, Fruitkweker, Holwierde (Prov. Gron.).

TE KOOP: 3 goed onderhouden 10-raams Simplex Kasten met 2 broedk. en toebehoren; voor elk aannemelijk bod. P. OOSTERHUIS, Zuiderhorn 13, Warffum (Gr.).

„BIEENHOF“ SOESTERBERG is verhuist naar Klagenfurt (Karinthië-Kürnten), Oostenrijk, waar het een eigen bevruchtungsstation bezit. Het nieuwe adres is thans: „BIEENHOF“ KLAGENFURT (Oostenrijk).

TE KOOP WEGENS STERFGEVAL: 3-raams Slinger, 10- en 6-raams Kasten, Kunstraat, losse Ramen enz. Vraagprijs voor alles f 100,—. Te bevr. bij: A. MOLENHUIS, Westernieland, Dirk Wierengastraat 53.

TE KOOP: Z.g.a.n. 8-raams Bijenkastjes, Simplexmaat, fabriekswerk, met zinken dak, boven ruimte voor voeren. Compleet met ramen f 6,— per stuk. W. ZWART, Hemrik.

BEN KOPER VAN 100 à 200 kg Koolzaadhoning (oogst 1955). Prijs en voorwaarden onder letters V.A. van dit blad.

TE KOOP: 2 Goliath Kasten (20-raams), 3 bevolkte Korven en ± 10 gebruikte Simplexkasten met broed- en honingkamer plus 20 ramen. H. FRIJLINK, Rabarberstraat 98, Den Haag.

TE KOOP: 25 beste Bijenbakken (compleet) en 20 beste Bijenkorven (ronde en boogkorven), met toebehoren (handschoenen enz.). Billijke prijs. WED. SMID, Altevesterstr. 84, Anen.

WEGENS OMSTANDIGHEDEN TE KOOP: 4 Bijenvolken in V.S.-kasten met glas- en ideaal-dekplanken, 2 idem in 16-raams Boogkorven, drie-raams Honingslinger, Honingzeef, Opzetranden, Broed- en Honingkamers, ledige en uitgebouwde Ramen, Moerroosters en verdere imkersbenodigdheden. Alle kasten goed geveerd. Alles in één koop. C. E. COHEN, Borgele 27, Diepenveen. Tel. K 6709 - 279.

TE KOOP: 10 best bevolkte Simplexbijenkasten. Moeten weg wegens verhuizing. H. H. VENHUIZEN, Nassaustraat 22, Baflo (Gr.).

WIJ VRAGEN TE KOOP:

ieder kwantum koolzaadhoning, voorjaars-honing en komende zomerhoning. Tevens zuivere was en droge raten tegen de hoogste prijs.

Aanbiedingen aan

H. T. VAN DAM - JUBBEGA (Fr.)

Wij LEVEREN HET ALLERBESTE TEGEN DE LAAGSTE PRIJZEN!

Kunstraat br.k.m. f 6,—; idem h.k.m. pl.m. 35 vel, per kg f 6,—; extra dun h.k.m. pl.m. 45 vel f 6.50; Simplexkasten enkelw., 8 br. en 8 h.kr. compl. voor slechts f 17,—; Simplexkasten dubbelw. met dubbele broedkamer, compleet met ramen f 30,—; Bijenkappen f 3.75; Bijensluiers f 4,—; Honingslingers 4-raams met wormwiel-drijfwerk en aftapkraan f 90,—.

Werkloos zuivere was tot kunstraat, gewone dikte, per kg f 1,—. Verder leveren wij alle materialen tegen zeer lage prijzen!!!

Steeds meer imkers kopen hun materialen en kunstraat bij ons, zij weten dat ze het beste krijgen tegen de laagste prijs. Koopt dus bij ons Uw materiaal en U bent beslist het voordeligst uit!

Onze uitgebreide prijslijst wordt U op aanvraag gaarne gratis en franco toegezonden.

Voor de omgeving van Assen zijn onze materialen verkrijgbaar bij W. FOLKERS, Rodeweg 30, Assen.

Voor de omgeving van Heino zijn onze materialen verkrijgbaar bij de AFD. HEINO, p/a de Heer DAMMEN, Dorpsstraat 63, Heino.

Voor omgeving Zaandam bij H. C. HEERLAND, Belgischestraat 92, Zaandam.

H. T. VAN DAM - BIJENPARK
JUBBEGA (Fr.) - Telef. 103 - Hoornsterzwaag
Giro 217250

WEGENS OMSTANDIGHEDEN TE KOOP: De gehele bijenstand, bestaande uit 8 ledige V.S.-kasten, 5 best bevolkte met 2 B.K., naar het Koolzaad te Geervliet gemerkt A.B.F. D.E. ¼—¼ en een Kofferkastje, 12 voerbakken van 2 liter, 10 H.K. met uitgebouwde ramen, partij reistroosters, 17 koninginnenroosters, berokers, 2 kg kunstraat, een H.-slinger v. 3 BKR ledige ramen, 3 ongebruikte korven en 1 schepkorf, een elektrische insmelter, merk Garnituur. Voor elk aannemelijk bod. M. BARON, Damlaan 49 15, Schiedam.

TE KOOP GEVRAAGD: Sterke zwermen in Juni-Juli. Aanbieding aan Plaatsman, Wolgeva.